BUDAPEST, 1941. OKTÓBER 2. — I. ÉVFOLYAM 19. SZÁM.

MAGYAR FUTÁR

RAJNISS FERENC LAPJA

ÁRA: 20 fillér

MUNKÁSHOZGALMI INTÉZET KÖNYVTÁRA

LENINGRÁD HATÁRÁBAN

Olasz

Sűrűsödnek a hírek az olasz haditengerészet hősi küzdelmeiről. A Földközi-tengeren és az Atlanti Óceánon bátran csatáznak az olasz egységek s a kis rohamcsónakok és a tengeralattjárók súlyos károkat okoznak az angol flottának. Az elmúlott héten Gibraltár kikötőjében süllyedt el rejtelmes körülmények között két nagyobb angol hajó s a riadt londoni hiradások szerint sajnálatos tény, hogy az olasz tengeralattjárók a szigorúan lezárt Földközi-tengerből kijárnak az Atlanti Óceánra s bizonytalanná teszik az eddig nyugodalmas vízi utakat is...

Képsorozatunk az Atlanti Óceánon küzdő olasz tengeralattjáró útjáról számol be, ritkaszép felvételekben.

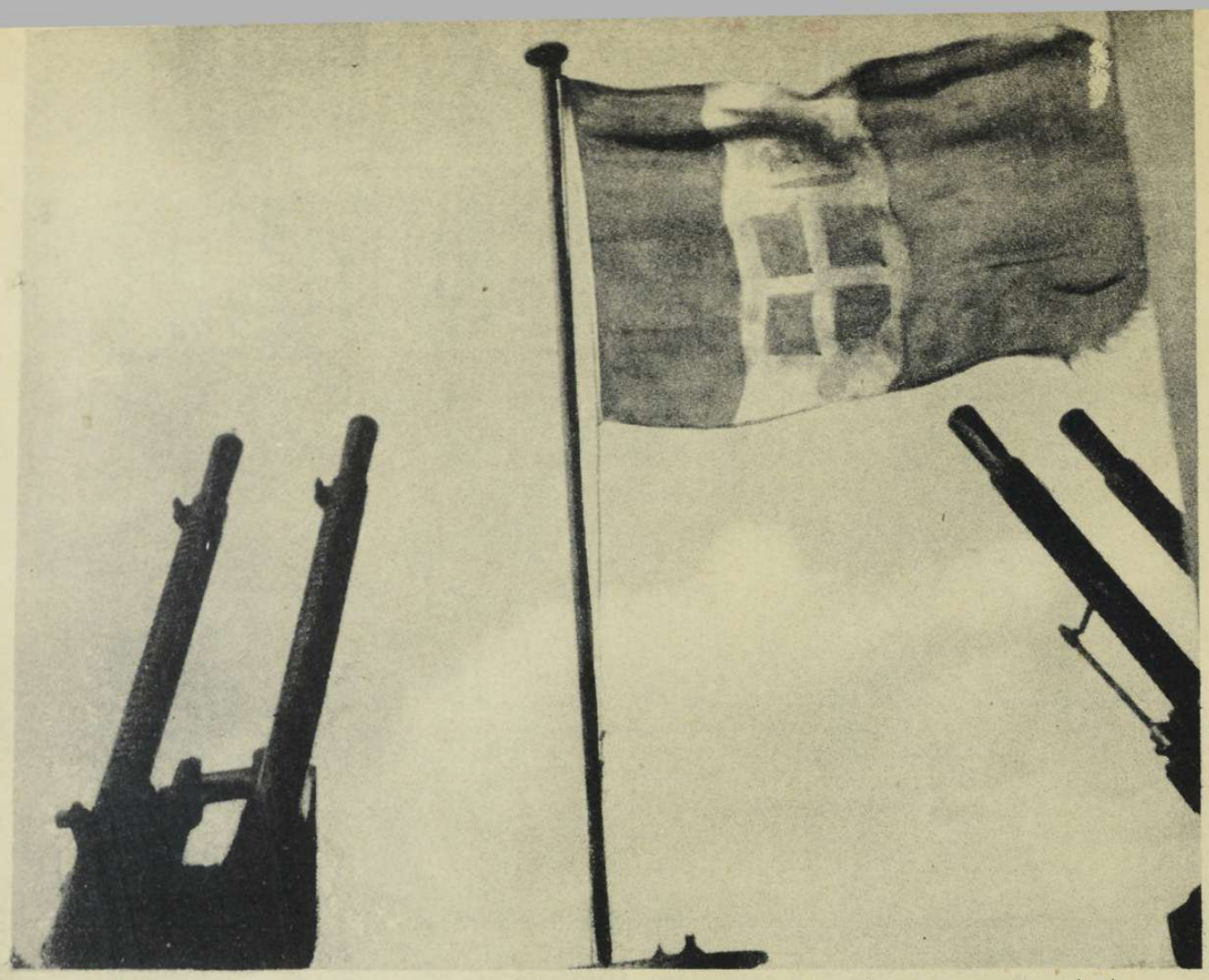

A nyílt tengeren, a tengeralattjáró tornyán, légelhárító géppuskák között leng az olasz hadilobogó...

Csöndes tengeren, gyorsan előre...

tengeralattjárók harca

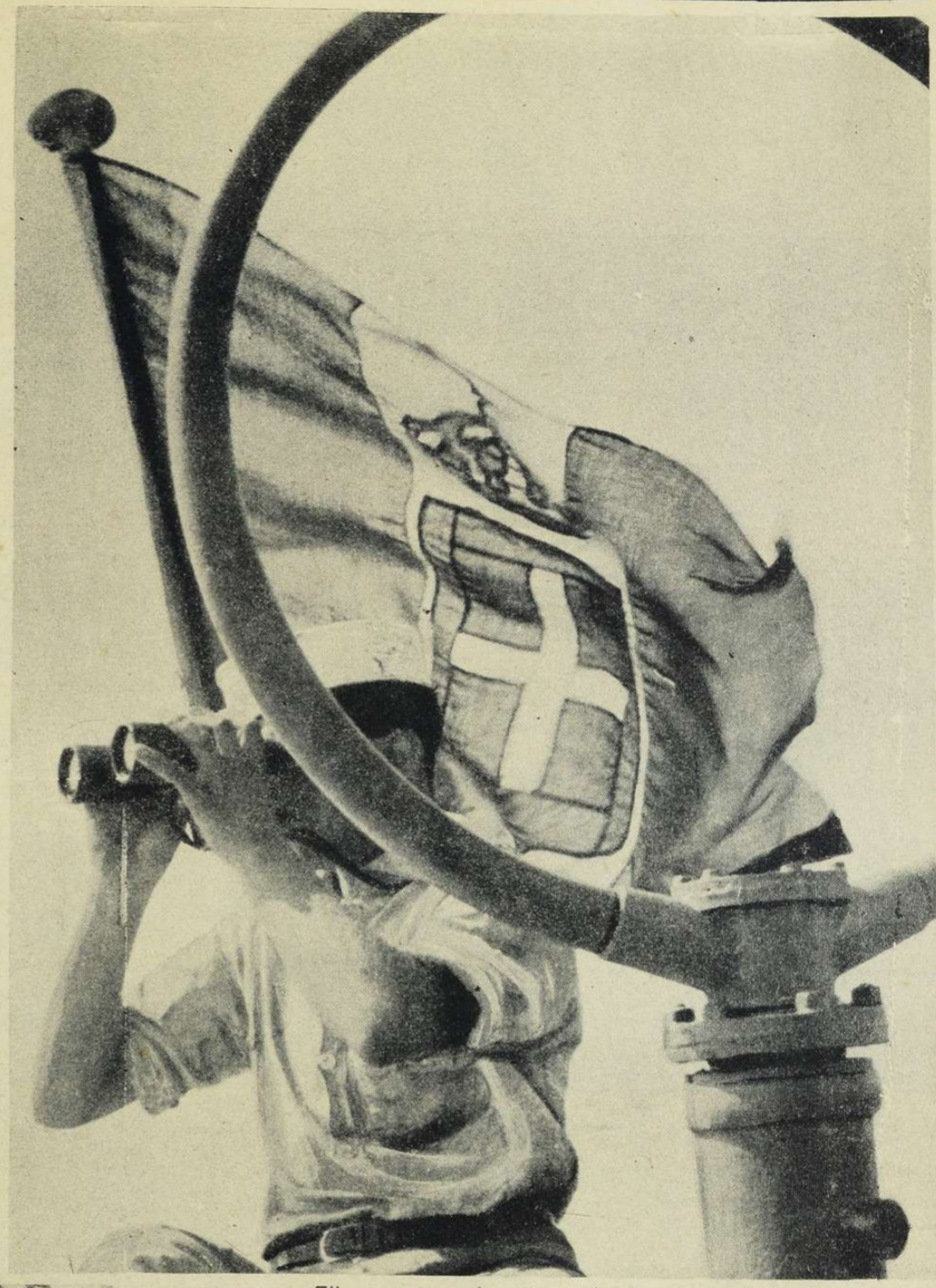

Parancs és ágyú állítja meg az angol hajót.

Ellenséges hajó a láthatáron!

Indulás az ellenséges hajó átkutatására és...

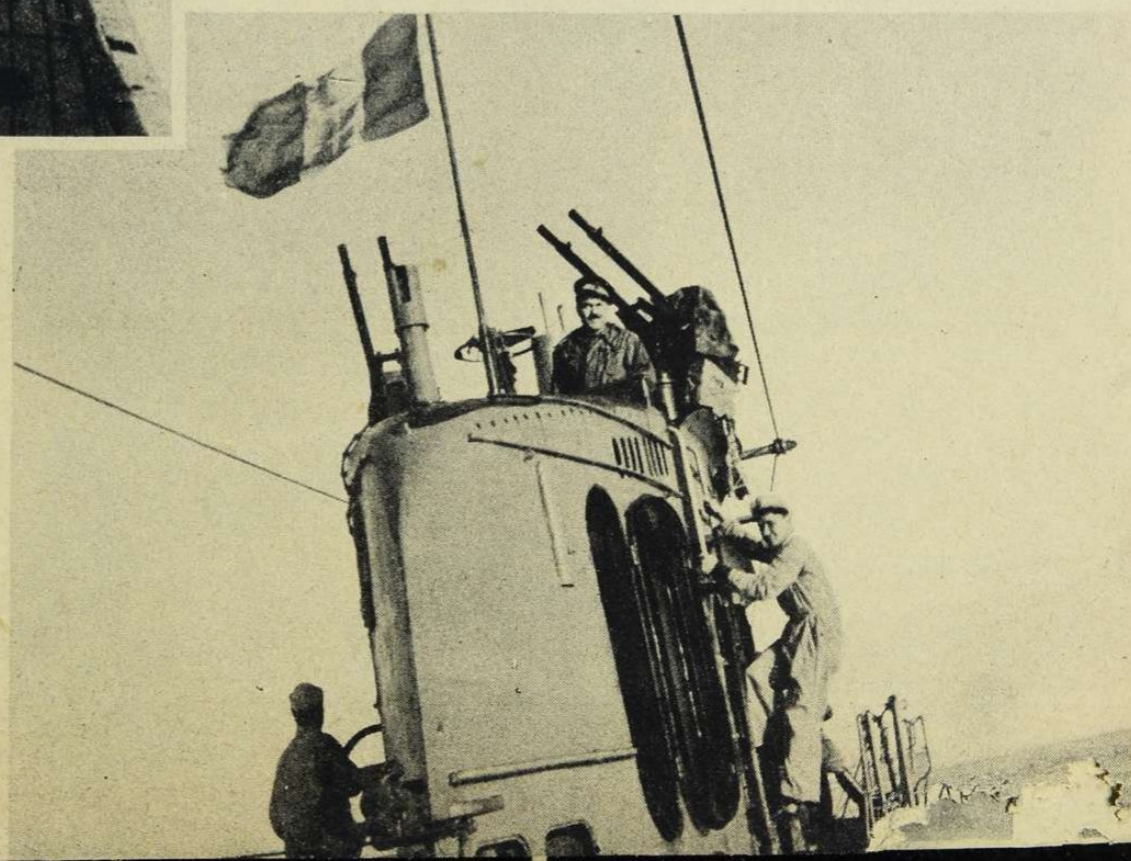

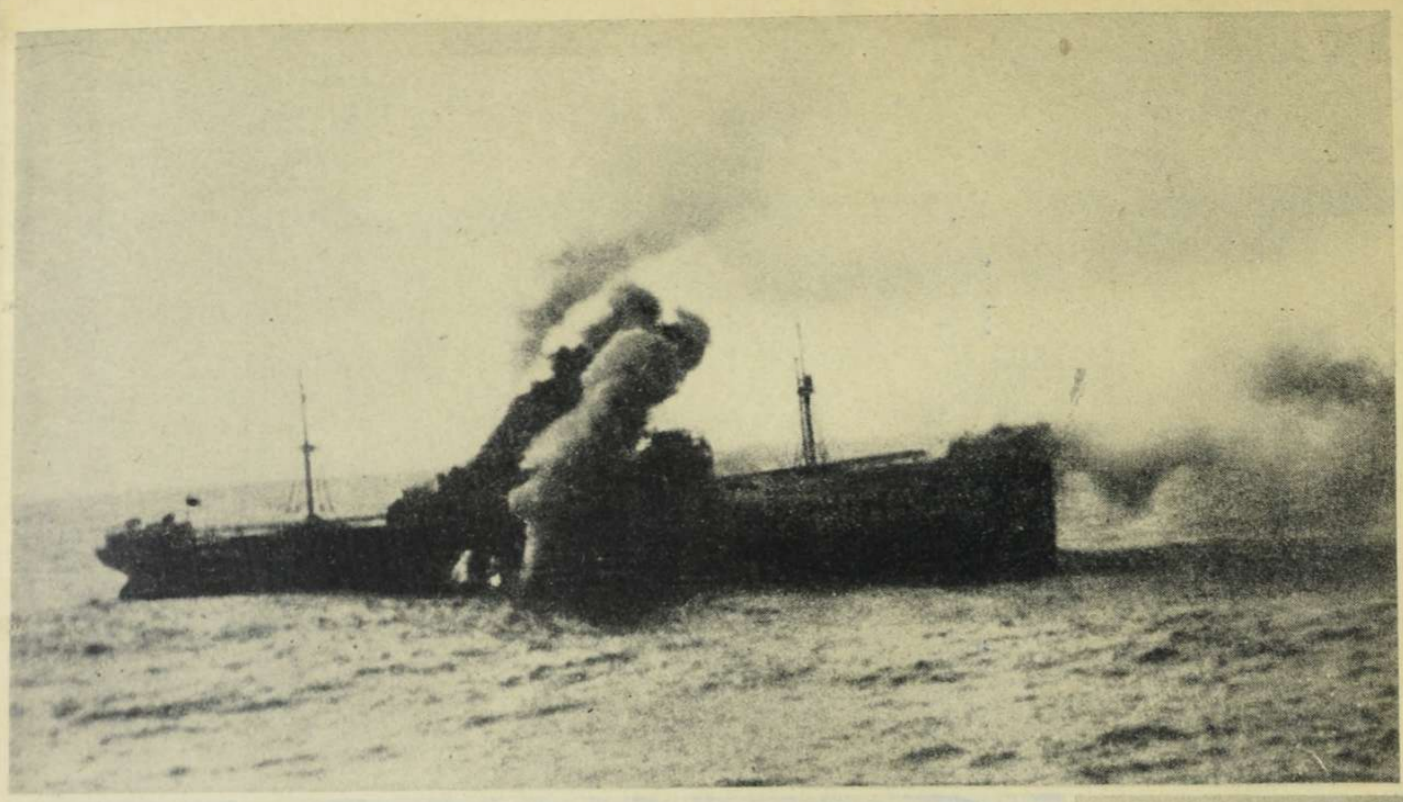

...az elsüllyesztés...

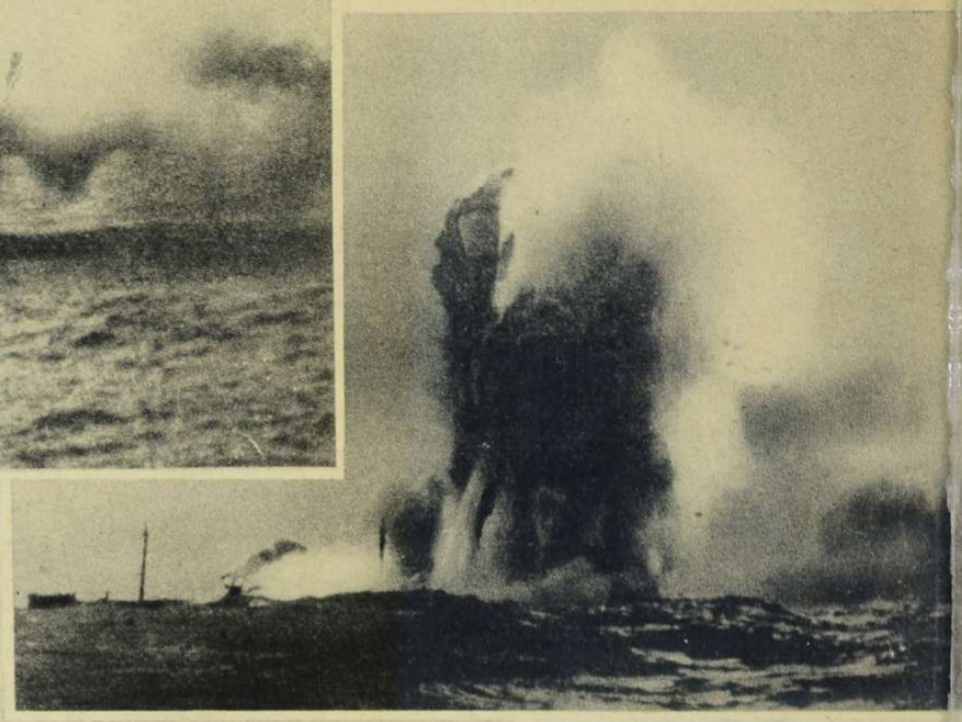

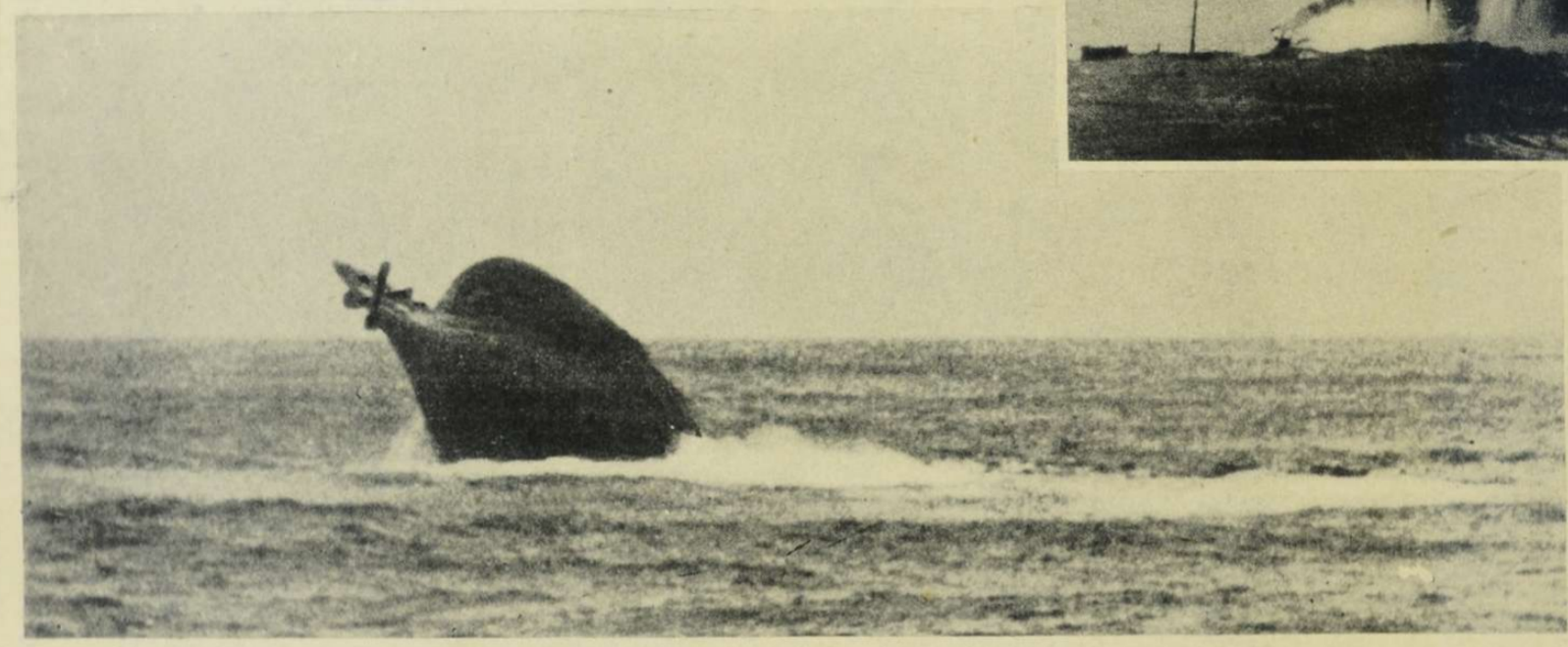

— és a nagy út tovább, új feladatok felé...

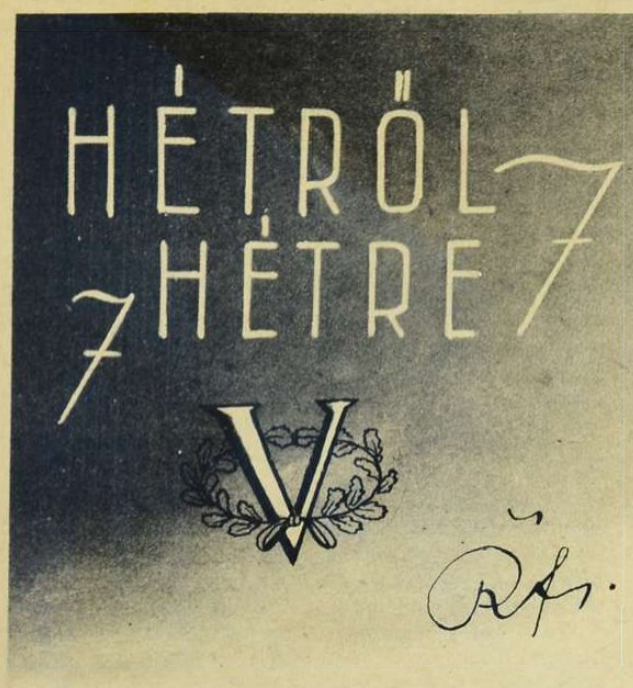

Horthy Miklósné

szózatával a magyar társadalomhoz fordult s téli segítséget kért a hadviselés magyar hősei és a frontmögötti magyar élet nélkülözői számára. A Főméltóságú Asszony beszéde megemlékezik arról, hogy ma nem könnyű adni, a közterhek növekedése, az élelmiszerek és fogyasztási cikkek drágulása s a háború általános kisérő jelenségei miatt s ez a szívből jött megértés elindítja a szegények adományainak áradatát is a nagy magyar cél forrásaihoz. Kit segítünk filléreinkkel? Az érettünk harcoló magyar honvédet a hideg szovjetmezőkön, az itthonmaradt öreg szülőket, családanyákat és gyermekeket, akik nélkülözik az erőskezű kenyérkeresőt s magyar életközösségünk sok ártatlan elesettjét, aki már nem tud magáról gondoskodni. Hiszen azt is mondhatja a túlságosan megterhelt szegény ember, hogy ott vannak a gazdagok, segítsenek, de a szegény nemessége a jószívű áldozat, a lelki békével adott néhány fillér, mert ennek az önkéntes segítőszándéknak sziklájára épül az új világ. Bizony elnehezedett az élet mindenfelé. Nézzünk csak széjjel, látó szemekkel az európai térségben... Országok omlottak össze s a nagy tragédiák elmondhatatlan szenvedéseket zúdítottak a kis emberekre is . . . A győztes Németország és Olaszország sok millió fia fegyverben áll s harcol minden erejének megfeszítésével. Száz és egy dolog miatt mi még hálásak lehetünk, hogy kívülről nem ért bennünket végzetes csapás. Adjon mindenki a nélkülözőknek s ne restellje elküldeni fillérjeit, mert milliók lesznek a kis adományokból, enyhíteni a nehéz sorsot s letörölni a könnyeket. Nehéz lesz a tél itthon is és zordonságát csak a szeretet kis pásztortüzei enyhithetik meg. Adjon mindenki városon és falun, hogy az Isten is adjon a magyarnak békességet s boldog jövendőt...

Jaross Andor

vezércikket írt a „Magyarság"-ban a jobboldali egység útjáról s egyszerű, tiszta szavai messze hangzanak. A felvidéki magyarok vezére, aki bátorságát és hozzáértését a cseh uralom alatt mutatta meg s egyenes lelkületét a magyar politikában is minden önzetlen ember megszerette, kimondja a nagy igazságot, hogy a jobboldali egység, a magyar nemzeti gondolat és a munkaállam, csak a nemzeti szocialista gondolat jegyében születhetik meg. A baloldali hírverés pergőtüze megpróbálta hitelét rontani ennek a fogalomnak, a reakció szolgálatában álló tudálékosság idegennek és zavarosnak hirdette, — ők tudják, miért, — és mégis ez az út, — „kizárólag a magunk, a mi magyar öncélúságunk érdekében..." Sohasem szakadtunk mi el Európától, hatalmas gondolatáramlatok formálták mindig életünket s formáltuk mi is a gondolatot, nemzeti sajátosságaink építő erejével. Ez a kölcsönhatás a titka megmaradásunknak s most sem akarunk a francia forradalom elavult eszméinek reakciós jármában maradni. Rohan az európai élet az új formák kiteljesedése felé s éppen azért nem akarunk hátramaradni a történelem országútján, hogy legyen időnk a nemzeti szociálizmus magyar házát szilárdra építeni magyar lélekkel és stílussal, ősi, igaz kincseink beépítésével. A nemzeti szocialista gondolat nem párttulajdon, de éles választóvonal abban, hogy ki fogadja el s ki tagadja meg a lényegét. A Magyar Megújulás Nemzetiszocialista Pártszövetség még sok vihart él meg, rágalmak és gyanúsítások özöne hull majd reá, a zsidóság és természetes szövetségesei mindent megpróbálnak ellene, de már ma is bizonyos, hogy a Szövetség utat nyitott a jövendőnek, feloldotta a merev kereteket s a mult természetes hibáinak és tévedéseinek salakját lerázta a szűk formák közé szorult mozgalomról. Jaross Andor cikkét szívből üdvözöljük s várjuk a nagy közös munkát a magyar dolgozók érdekében...

Az inasnevelés

kérdésében elsikkad a legfontosabb rész a számok körüli ádáz vitában. Arról csatáznak a százalék-számítók, hogy a zsidó tanoncok 90 vagy 75 százalékkal szaporodtak-e az utolsó 10 esztendőben, pedig az a végzetes hiba, hogy a magyar tanonclétszám nem emelkedik arányosan iparunk fejlődésével. Csak a világtól elmaradott embereknek hangzik idegenül az a tétel, hogy az inasnevelésre éppen olyan gondot kell fordítani, mint a középiskolákra és a magasabb műszaki intézetekre. A nemzetnek arányos munkaszervezete a legnagyobb kincse s szörnyű hanyagság volna olyankor venni észre a bekövetkezett aránytalanságot, amikor már nem lehet segíteni. A magyar kultúrpolitikának tervszerűségéhez hozzátartozik a dolgozó nemzedékek utánpótlásának figyelése, az új szükségletek megállapítása s a pályaválasztás ösztönzése és irányítása. Hiába beszélünk tervgazdálkodásról, ha annak kultúrpolitikai előfeltételei még hiányoznak. Minden magyar gazdasági szakember tudja, hogy szinte beláthatatlan feladatok sora vár a továbbfejlődő magyar iparra, mert az európai átalakulás, a forradalmi erővel előretörő új gazdasági rend nemhogy csökkentené, hanem lázasan megnöveli az iparosodást. Mi lesz velünk, ha a technika új korában a kiváló, tanult és képzett magyar munkások helyére a napszámos típusú munkás lép? Mi lesz, ha akkor termeljük a nyers tömeget, amikor csak válogatott, kiváló munkaerőkkel birjuk a versenyt s biztosítjuk a haladást? Pedig ez a korszak következik viharosan! Nézzünk szét a magyar gyártelepeken, a műhelyek világában s lássuk meg, hogy merre felé szélesedik a termelés. Azután gondoskodjunk arról a magyar államszervezet szerető támogatásával s a helyes szociálpolitikai intézkedésekkel, hogy az inasgárda erősen megnövekedjék, fedezze bőven a tényleges szükségleteket az utánpótlásban s úgy nevelkedjék, hogy izmos törzse legyen az iparnak és a nemzetnek.

Rettenhetetlen zsidók

születnek a magyarországi ponyvairodalom titokzatos műhelyeiben, példányonkint 1 pengőért s a gyanútlan közönség bőségesen vásárolja a héber propagandaműveket. P. Howard az előkelő neve az egyik ponyvairónak, akit nyugodtan olvashatunk Pinkász H.-nak s a másik a W. Johnson néven angoloskodik, igen valószínűen a Weisz J., prózai valóságának rejtegetésére. Azt sem hisszük el a bizonyításig, hogy ezeket a fércmunkákat angolból fordítják, — itt készülnek zaftos pesti zsargonban, valahol a Dob-utca és kapcsolt részein... Pinkász Howard könyve a Szaharába repíti az olvasót, ahol az idegen légió vad hősei között a legelső, a legnagyob, a legbátrabb Dávid Menachem, a kis girhes zsidó, egy orosz gárdakapitány gyilkosa, aki vallásos, szelíd, lovagias, de vasat hajlít ha kell, rohamkéssel öli a gaz taureggeket, géppuskával „forgáccsá lövi" a lázadó fegyencek kobakját s szerényen jelenti: „Négy hadjáratot mitmacholtam, szép kis hecc volt..." Dávid megment egy keresztény Dreyfusst, ez a Dávid egy vakmerő, egy hős, egy lovag s meg is kapja a köztársasági elnöktől a becsületrendet. Így az egyik Dávid. Mert a másik is az, a Weisz-Johnsoné, de ő nem a Menachem, hanem a daliásabb Finkelstein törzshöz tartozik. Finkelstein Dávid felül a halálhajóra, reggelenkint Jeruzsálem felé hajlong s imádkozik, szintén gyönge, szintén lovag, megment mindenkit elől-hátul, akit talál, pisztolyaggyal hasítja szét a malájok fejét, ha pisszenni mernek az angol és amerikai tőkés urak ellen, jávai oltárterítővel töröli zöldpenészes szakállát s végül elfogja Ázsia császárját, a lázadó Tao-Vei herceget, miután félkézzel kiszabadítja az angol Secret Service emberét a biztos halálból. Finkelstein Dávidot tábornokok üdvözlik, de ő elhárítja a haszontalan szónoklatokat, felvesz 1000 darab százdollárost s megvizsgálja a bankjegyeket, hogy nincs-e köztük hamis... Ilyen „magyar" ponyva kering közöttünk 1941-ben. Nyomják rá az ilyen könyvek fedelére, hogy „zsidó házikönyvtár" — s nem emelünk szót ellenük, de így csalás és lelki mérgezés ez az ostoba és alattomos zsidómagasztalás, az angol nevek mögé csúsztatott hazai célzatosságokkal...

A 8 Órai Ujság

eltúlzott fölénnyel nekiugrott a Magyar Futárnak, „a zsidó ujságírás" durvaságáról írott soraink miatt. Örök rejtély, hogy miért érezte a 8 Órai Ujság a sürgős válasz szükségét, amikor nevét meg sem említettük. Nyilvánvalóan önvallomás volt a hetyke támadás . . . A legcsodálatosabb mégis az volt a nem éppen grófi előkelőséggel megfogalmazott irományban, hogy a nyilas parancsuralmi formákat állandóan kigúnyoló lap odabiggyesztette cikke végére a szót: „Végeztünk." Nana... Hát ennyire azért még nem egyszerű a dolog, de jellemző, hogy mennyire szeretné a 8 Órai Ujság ezt a gőgös, arizonai vagy miféle formát meghonosítani, ha — ő tehetné. Micsoda parancsuralmi hang süvítene itt, ha egyszer, csak egyetlenegyszer még ők parancsolhatnának, akik Bethlen István miniszterelnöksége idején durván és nyersen levágtak minden ellenzéki megmozdulást s a pretoriánus szövetségeket az egekig magasztalták. Hiszen most sem tesznek egyebet, csak hétszámra beleturkálnak minden lap belügyeibe, amit a többi lap ízlésből sohasem tett, ok nélkül kipécéznek egyes személyeket s elcsépelt, tényleg zsidós vicceiket százszor újra elmondják, amíg minden szerkesztőségi szobában elundorodnak a molesztálástól s megkérdezik csőstül, hogy milyen úton került el a 8 Órai Ujság részvénykötege eredeti helyéről. Ez azután már nem tetszik, mert addig szép a fölény és az erénycsőszködés, amíg, nemdebár, — egyoldalú . . . A 8 Órai Ujság elfelejtette, hogy módszerét rendkívül könnyű ellene fordítani, rideg, állandó, soha meg nem szűnő következetességgel. Félreértések elkerülése végett figyelmébe ajánljuk ezt a lehetőséget, habár igazán nincs kedvünk papirállományunkat haszontalan célokra felhasználni . . .

PETROGRÁDI EMLÉKEK

Irta: RAJNISS FERENC

Mint a férgek a fát, úgy támadtak meg bennünket a börtön lelki és testi betegségei, csúszó, alattomos sokasággal. Elfáradtunk. Éjszakánkat megkeserítette a honvágy, nappalunkat a sok éhezés és fázás. Eleinte még elmeséltük egymásnak, hogy mit álmodtunk fényesvilágosan az otthoni életről, a hosszú évek óta nem látott magyar tájakról, de azután sajogni kezdett a boldog beszéd s abbahagytuk. Homoknak csikorgott a reménykedő szó a fogunk alatt, ha körülnéztünk a vas és a beton sívár akadályain...

Csak néztük nagy csodálkozással, hogy csontra soványodott, elgyengült fiúknak nagy hirtelenül kigömbölyödött az arca. — „Vízibetegség" — mondották a szakértő oroszok. Sohasem hallottunk róla. A homlokcsontok táján, a fejbőr alatt, a szemek körül megvastagodott az ember a beteg, belső vizenyősségtől, a lábak megdagadtak s az ilyen *„szovjet-kövéredés"* végén, a szív felmondta a szolgálatot... „Lógnak a fogaim" — mondotta a magyar. „Skorbút" — állapította meg az ázsiai dolgokhoz szokott orosz rab s fásultan kopogott a hangja a halál kapuján. Minden természetes volt, valami tompa beleájulással az elkerülhetetlen semmibe... Az életünk alkonyodott.

Szovjetoroszország fölött az éhínség szele visított. A napi félfont zabkenyér nedves, mocskos ragacs volt, a szétmálott halcafatokat a levesnek mondott forróvízben csillogó szemekkel, lázas áhítattal nézték az emberek s jaj volt az osztogatónak, ha minden merítés előtt meg nem kavarta a kondért, hogy a vékony sűrűjéből mindenkinek egyformán jusson... Nem hiszem, hogy kikerült volna egyetlen fogoly a Kresztiből, aki ne látná az élete végéig szentségnek a szegény ember mindennapi száraz kenyerét...

Sokan bekerültek közülünk a börtönkórházba, de a cellák lakói között is szaporodtak a súlyos betegek. Megaláztam magam. Felkerestem a matrózparancsnok engedélyével a Szergievszkáján székelő „magyar szovjet" vezetőit s hagymát és ecetet kértem a skorbutosoknak. Grosz elvtárs bandája az osztrák-magyar követség kisajátított palotájában székelt s tudtuk, hogy a Nansen-bizottság útján a túszoknak küldött ruhanemű, élelem és orvosság az ő kezükön sikkadt el. Legnagyobb meglepetésemre ott találtam Jeney Jenőt, zászlós társunkat a szibériai táborból. Feléledt reménnyel mondottam el küldetésem célját s a figyelmesen hallgató, elegáns Jeney, aki valódi cigarettát szívott és sokat, így válaszolt: „Lépjetek be a vörös hadseregbe, vagy dögöljetek meg..."

Fordult egyet velem a vörös világ. Sohasem láttam még ilyen mélyre, az emberi természet dühödt aljára. Ez az elvetemedett vadállat évekig a barátom volt. Hittem benne. Néztem hosszú, keskeny ujjait s megesküdtem, hogy véresre ütöm, ha az áldott véletlen szabad földön, az útamba veti... Visszafelé menet, a Néva partján bedobtam a postaládába egy Leninhez címzett levelet. Fegyveres öröm káromkodott mint a jégeső, de nem merte jelenteni a szabálytalanságot fellebbvalójának

Összeesküdtünk. Nem vállaljuk tovább a kényszermunkát. Csökken az erőnk, gyalázatos az élelem és a nehéz testi erőfeszítés gyorsan letör mindnyájunkat. Holnap reggel, bármi történjék, senki sem mozdul a cellájából. Lesz ami lesz, le is lőhetnek bennünket, de kitartunk végig elhatározásunk mellett. Másnap kirobbant az éktelen botrány. Hiába nyitották ki az ajtókat, hiába üvöltöttek s rázták a szuronyt, állta mindenki a szavát becsülettel. A fegyveres készültség berobogott a folyosóra. Lázadás a börtönben!... „Mindenkit lelőni, aki megmozdul!" — üvöltötte a parancsnok revolverrel a kezében, de mi éppen mozogni nem akartunk. Akkor már én voltam a túszok megbízottja s elvittek a leningrádi börtönök főnöke elé. Heves ember volt, rendes hóhértípus, akit tajtékosra haragított a csöndes hang. Jelentettem, hogy levelet írtam Leninnek, mert semmi közünk Oroszország politikájához, mi nem vagyunk idevalósiak, nem vagyunk bűnözők, semmi rosszat nem tettünk s túszoknak nem jár a kényszermunka. Jó lesz megvárni a moszkvai választ... Nem tudom mi történt, de két nap múlva napiparancsban kihirdették felmentésünket a kényszermunka alól. Megemelkedett a magyarok tekintélye a Kreszti vegyes lakói között...

Hazulról csak úgy fodrozódtak a hírek a börtönig, mint a tenger sejtett zúgása a kikötő felől. Szétosztották Magyarországot. Törvénybe iktatták a trianoni békét. Halálra sebezték az édesanyánkat... Egy-egy faluról vitatkoztunk, hogy vajjon hová vetette az osztozkodás. A szovjetsajtó csak a „fehér terror" hazugságait ontotta végeszakadatlanul, rémítgetni a szovjetlakosságot, mert a petrográdi utcákon is kísértett az ellenforradalom szelleme.

A szökevény *Pogány* népbiztos állított be egyszer hozzánk s a keleti ripacs torokhangú bőbeszédűségével és elérzékenyítésre szánt műcsuklásaival elmondotta, hogy Magyarországon minden zsidót megöltek. Az asszonyokat és gyerekeket is. Értsük meg, — senki sem maradt életben a zsidóságból. Koncolás, kardél, tüzes vas és egyéb szörnyű satöbbik. Még három hetük van a gyilkos ellenforradalmároknak s akkor megindul ellenük a szovjethadsereg. Jó lesz addig csatlakozni... A mindenképen gömbölyded Pogány dühösen távozott hallgatag körünkből. Nem volt megelégedve a hatással.

Kun Béla már nagyobb parádéval érkezett, Zinovjev és vezérkara társaságában. Bécsből jött, ahonnan állítólag makacs éhségsztrájkja miatt, emberi gyöngédségből engedték szabadon. Felállítottak bennünket az udvaron a fogadására. Az önkéntes éhezéstől lesoványodott ember helyett elénk lúdtalpazott egy kövér, gyapjashajú zsidó, zsírpárnákba szorult kis disznószemekkel, alacsony kriminális homlokkal, szándékos — nyeglén és mégis félszegen. *Hát ez volt az...* Néztük, mint a förtelmes csodát. Ez volt?... Teremtőm, Uram! Ez uralkodott Magyarországon életnek és halálnak jogával, ez akasztatott, ez roskasztotta vérbe és pusztulásba Szent István birodalmát, ez az őspályáról lecsúszott harmadrangú zsidó utazó?... De sok minden történhetett odahaza, amíg mi a Bajkálon túl az idegen eget nézegettük!

— „Van Valami kívánságuk?... — kérdezte az egyes számú szökevény. Senkisem felelt a magyarok közül, de Kun Béla kisürgette és megkapta végre a választ: „Mi az oroszok foglyai vagyunk s kívánságainkat egyedül velük óhajtjuk megtárgyalni..." Veszett gyűlölettel végignézett rajtunk és sarkon fordult. Díszkíséretén meglátszott, hogy érzik a helyzet fonákságát és szégyenét.

Néztem a bajtársaimat, ahogy visszakullogtunk a hosszú cellasorhoz. Tényleges tisztek és tartalékosok, padból kimaradt diákok, tanítók, tisztviselők, ügyvédek, mérnökök; — *magyar férfiak*. Mind fiatalon és életerősen indultak neki a nagy háborúnak s virág volt a zubbonyukon, — ezeken a rongyokon rózsa piroslott, aztán sár, vér tapadt reájuk s pora távoli országok földjének. Itt rágják a zabkenyeret a börtönben a háború fekete vőlegényei, nem is hiszik már riadt igazlátásukban, hogy valaha megszabadulnak, hősöknek sem vallják magukat, pedig azok, mert esettségükben is konokul vállalják a sorsot. Nevetséges, ahogy a szél libegteti ruhájuk szétfoszló szálait, fájdalmas, ahogy megrokkan a testük s furcsa nagyon sok idegborzolódásuk, de valami vaderősen ép, tiszta és sugárzó a lelkükben: a híven megőrzött magyarság.

Új foglyok érkeztek mindennap. Kínaiak, angolok s néha a női ezred tagjai őrizték a kapukat...

Rajniss Ferenc vázlataiból Bryan De Grineau rajza. 1927.

THE ILLUSTRATED LONDON NEWS.

SATURDAY, DECEMBER 10, 1927.

ARMED FORCE IN THE LAND THAT PROPOSES ITS TOTAL ABOLITION: RUSSIA'S "RED" AMAZONS AS PRISON GUARDS, AND CHINESE MERCENARIES BRINGING NEW POLITICAL CAPTIVES.

Regényes útat találtunk a rigai követünkhöz s elment az első közös levél a magyar kormányhoz. A leningrádi túszok azt írták haza, hogy amennyiben az ország érdeke úgy kívánja, végezzék ki a halálra ítélt kommunista népbiztosokat minél előbb s engedjék szabad útjára a szovjetoroszországi megtorlást... Ha azonban a kormány a csere mellett dönt, bonyolítsa le gyorsan a tárgyalásokat, hogy a betegek is megláthassák még Magyarországot. Egyhangú volt ez a határozat, amely a magyar ellenforradalom büszke lapjára tartozik. Hol vannak szerteszéjjel s hogy élnek vajjon a rongyos katonák, akik a Kreszti vaslépcsőin, a vörös terror dühöngésének legfélelmetesebb napjaiban, halálos ítéletüket önként is megpecsételték!...

Petrográd alatt remegett a föld. 1920-at írtak. Szovjetoroszországot felpörkölte a kommunista tűz és a szárazság. A forgalmat tönkretette a rablógazdálkodás, az ipart a tehetségtelenség s a mezőgazdaságot az aszály. *Egy év alatt öt millió ember pusztult el!* Dosztojevszki víziói a szent orosz birodalom ítéletnapi elhamvadásáról lapos és tehetségtelen jóslásoknak bizonyultak. Százezres parasztkaravánok kóboroltak a birodalomban és húztak menekülő iramodással északról délnek, amíg elfogyott az élelem és a ló s holttestek borították el az éhség népvándorlásának országútjait. A világ minden sírásója sem lett volna elegendő a szovjettemetéshez. Itt-ott hatósági intézkedésre elégették tavasszal a halottakat s a vallásos kegyeletében vérig sértett nép fellázadt. Páncélos vonatok és büntető különítmények zúdultak a veszélyeztetett helyekre, ömlött a vér s kiveszett Oroszország legjobb emberanyaga. Esztelen kavarodásban rohantak az emberek a szélrózsa minden irányába, a zsúfolt vonatok egymásba szaladtak, mert a menekülők parancsolták az irányt; a falusi a városban remélt kenyeret, a városi proletár a kirabolt falu felé menekült... Petrográd lakossága két és fél millió lélekről 720.000-re olvadt.

És még mindig megváltást remélt a nép. Nem hitték el az ellenforradalmárok, hogy ez az őrült haláltánc sokáig tarthat s övék volt a logika: a szovjeté a fegyver... Égetett, tüzelt, lázított még az emlékezés Petrográd utcáin. Közel volt minden s befejezetlennek látszott a küzdelem. Ukrajnában fellángolt az ellenállás, Varsó alatt szétverték Tuchacsevszki seregét, a balti államokban örökké kattogott a géppuska, a Krimben még verekedett Wrangel tábornok, Georgiában és Mongoliában pusztai farkasok módján tépték egymást a vörös és a fehér katonák s Tambov körül földsáncokat húztak a halálraszánt orosz parasztok...

A börtön képe lassan megváltozott. *Szaporodtak az egyszerű emberek.* Ipari munkás, matróz, katona, kishivatalnok, gyár- és földszínű proletár nép került már lakat alá. Derzsinszki kopói felszimatoltak minden elégedetlenséget s lesujtottak ellenjében irgalmatlanul. A távoli harcterekről csüggesztő hírek érkeztek. Budennij jóltáplált nomád lovasai levertek minden ellenállást. Wrangel 100.000 katonája hajóra szállt s elhagyta örökre hazáját. Krim félszigetén a cseka hóhérai ezres tömegekben végzik ki az ottmaradt lakosságot. Talán katonai diktatúra lesz... A szállongó hírek szerint Tuchacsevszki, Vorosilov, Budennij, Frunze és Jegorov összefogtak valami Sztalin nevű kommunista alvezérrel, aki Moszkvában megszervezte volna a csinovnikokat, az új vörös bürokráciát. Ezeké lenne a jövő. *Ki az a Sztalin?* Hiszen előfordult már a neve, de csak a vörös nagyságok árnyékában.

Elnémult lassan minden. Süket csönd fojtotta el a hiábavaló sóvárgásokat s új tél havazta fehérre a várost. Sűrű, száraz viharok verték a hópelyheket a börtönablakok elé s a Néva jegén pompás fehér villanásokkal táncolt a napsugár. Minden szép volt s gyönyörű, ami messze feküdt, amit opálosan, kéklően csak sejteni lehetett. Sohasem néztünk közel, csak elfelé, a látóhatár halvány csíkjaira.

Felhorzsolt szívvel ünnepeltük meg a karácsonyt. Már nem is mertünk beszélni hazai dolgokról, hogy ki ne ordítsa valaki rejtett fájdalmát. Az oroszok karácsonya veszedelmes meglepetés volt. Becsempészték a börtönbe az egyik elfogott papnak díszes ruháját, a bibliát és a keresztet s az esti sorakozón felcsendült a karácsonyi ének. A pap feltartotta a keresztet a homályos fényben s a hívők térdreborultak. Az örök parancsokat harsogtak egy ideig, s aztán elcsendesedtek. Mélyhangú mormolás volt az ima, valami hívő, de kétségbeesett emberi hörgés, könyörgő suttogás a bakacsinos pokolból a mindenható Isten szabad világossága felé... Másnap a papot elvitték a börtönből, de a foglyokat sohasem kérdezték meg, hogy mi történt. Petrográdot torkon ragadta a névtelen izgalom. A szovjet bizonytalanul kapkodott, rémhírek cikáztak a belső válságról, Zinovjev minden beszédében zsidó nagyátkokat mennydörgött, de senki sem tudta, hogy kik a bűnösök, már vidéki börtönökbe szállították a politikai foglyokat, amikor elbődültek az ágyúk s megoldották a rejtélyt. *A vörös forradalom első katonái, a kronstadti matrózok fellázadtak...*

(Folytatjuk)

OROSZ KARÁCSONY A SZOVJETBÖRTÖNBEN

Az Illustrated London News számára Rajnjss Ferenc vázlatai alapján készítette Bryan De Grineau, a híres angol rajzoló 1927-ben.

A REMARKABLE RELIGIOUS "REVOLT" IN A BOLSHEVIST PRISON: A CELEBRATION IN DEFIANCE OF AUTHORITY.

TWO THOUSAND PRISONERS IN THE KRESTI PRISON AT LENINGRAD ATTENDING A

SERVICE CONDUCTED BY A CAPTIVE RUSSIAN PRIEST AT AN IMPROVISED ALTAR.

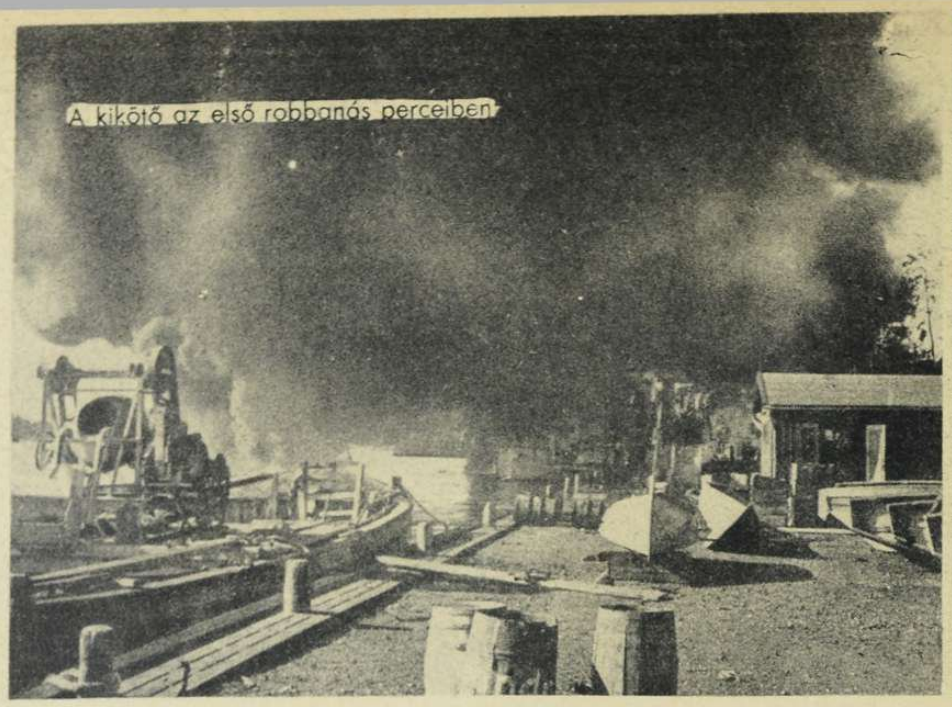

A kikötő az első robbanás perceiben

Három hadihajóból csapnak már fel a lángok

TITOKZATOS ROBBANÁS EGY SVÉD HADIKIKÖTŐBEN

Szeptember 17-én három modern svéd romboló felrobbant és elsüllyedt **Harsfjorden** kikötőjében. 33 tiszt és matróz meghalt, sokan megsebesültek.

ROOSEVELTNÉ A MIKROFON ELŐTT
megköszöni La Guardia polgármesternek, hogy 1. számú önkéntesnek, a polgári honvédelem seregében kinevezte

Világ

NAGY ESEMÉNYEK A TULSÓ OLDALON.
Befutottak a képek természetes késéssel Churchill és Roosevelt találkozásáról a
Augustán. Churchill átnyujtja az angol király levelét Rooseveltnek, aki fia karjá
támaszkodik...

Közmegelégedés az Augusta fedélzetén, Wilson hírhedt és alkalomszerűen kurtított pontjai felett...

Vége a találkozásnak... Churchill Roosevelt távozó hajója után néz...

Egy könnyű páncélost kimentenek az összeérő tűztengerből

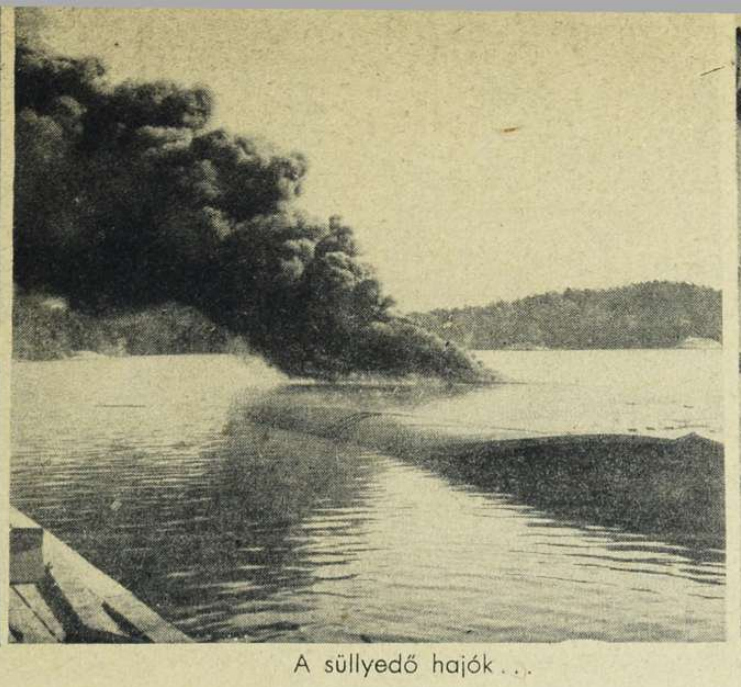

A süllyedő hajók . . .

Stockholmban gyűjtenek a matrózok elárvult családjainak

Ujság

ÖRMESTER ÚR NURMI

PAOVO NURMI, a világhírű finn hosszútávfutó, mint őrmester, a finn ifjúságot neveli a katonai tudományokra . . .

SZTALIN LEGSÖTÉTEBB BÜNE!

A leningrádi vörös szakszervezetek vezetősége értesíti a munkásokat, hogy Sztalin rendeletére az egész polgári lakosságot mozgósítani kell a városvédelem fegyveres szolgálatára. Az oktalan mészárlás őrült parancsa alapján összeírják minden üzemben a munkásokat és a munkásnőket, akik résztvehetnek az utcai harcokban. A frissen kiragasztott új jelszó: „A nép minden erejét az ellenség széttörésére . . .“ jelszó helyett a német fegyverek felszabadítják a sztalini rabszolgaságból — Szentpétervár népét . . .

A HÁBORÚ

A HADSEREGFŐPARANCSNOK EBÉDJE

Egy tál meleg leves a tábori konyha mellett, csak állva, gyorsan s azután vissza a munkához. Ez a szellem a győzelmek titka!

A hátán és a lábán megsebesült fiatal katona a hordágyon kapta meg a vaskeresztet . . . Kötözik az orvosok, de már nem fáj semmi . . .

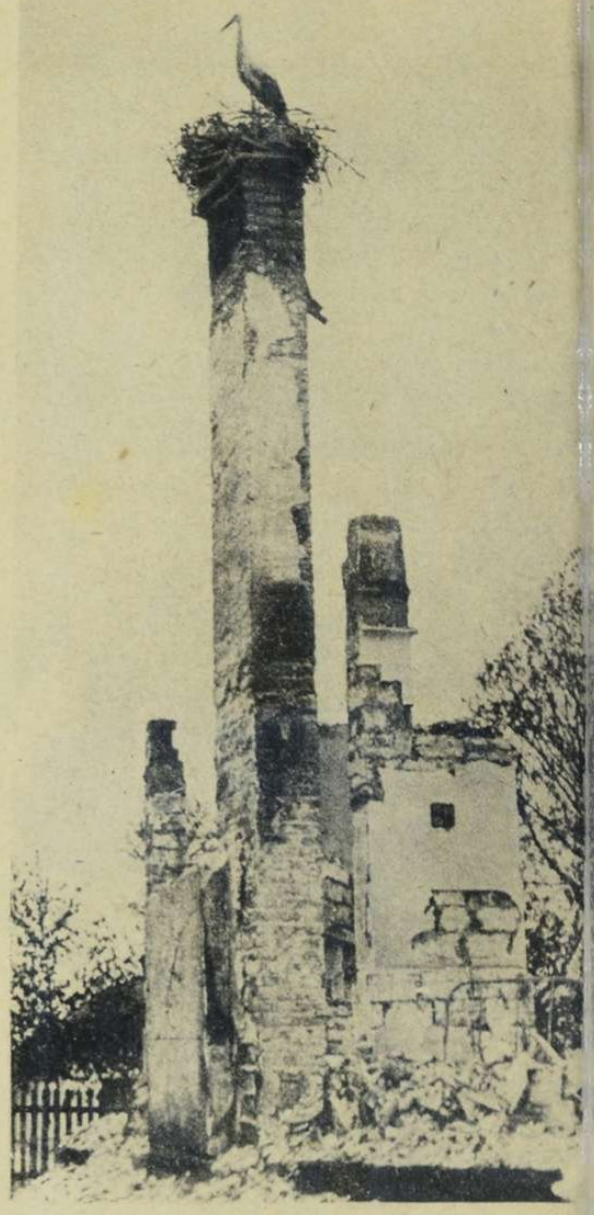

MITSEM TUD A GÓLYA . . .

A házat összerombolta a granát és a tűz. Csak a kémény maradt meg s rajta a gólyafészek. A háború megkímélte a szerencsés gólyát . . .

AZ ELHAMVADT OTTHON SIRATÁSA . . .

MÉLYSÉGEIBŐL

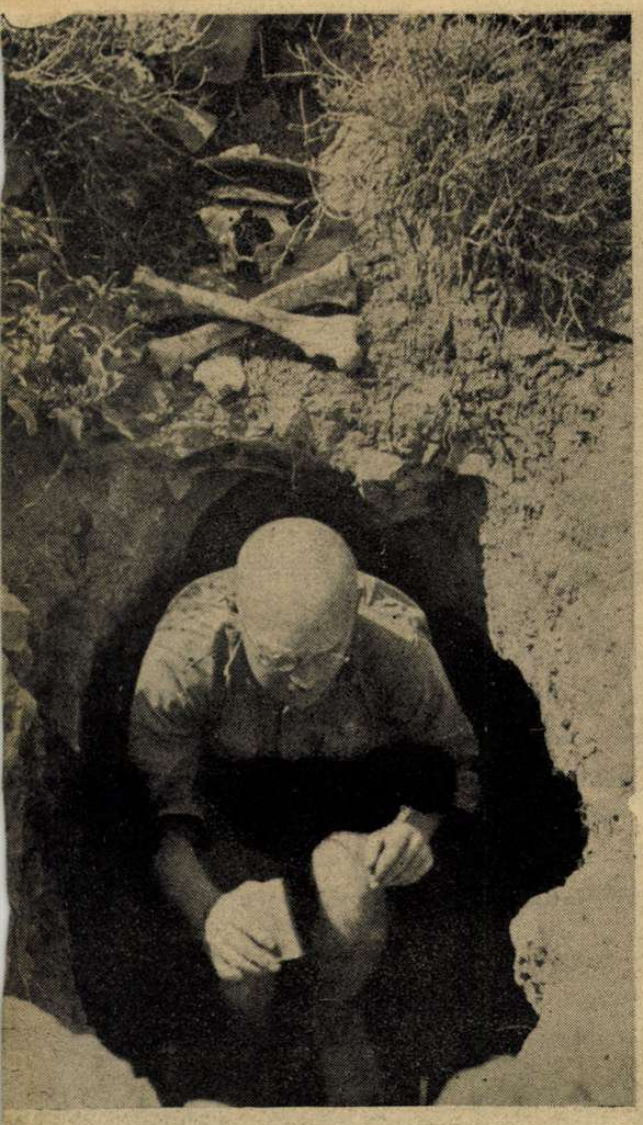

ANGOLSAPKÁS HALÁLFEJ

és keresztberakott lábszárcsontok jelzik Tobruk közelében azt a barlangbejáratot, amelyen át az olaszok és németek egy kiváló megfigyelőhelyhez kúszhatnak, az angol kikötői forgalom pontos ellenőrzésére

A MULT MINDEN FÁJDALMÁVAL...

A fehérhajú idős asszony sírva borul egy ismeretlen német katona vállára a szovjetváros elfoglalása után. Mit élhetett végig, mennyi nyomorúság zokogó emléke szakadhatott fel belőle, hogy elrontott élete végén így örül a szabadulásnak...

EGY KORTY VÍZ AZ ACÉLSISAKBÓL

A géppuskások lovacskája úttalan utakon hordja a lőszert, bozótos, erdős területen át...

A SEBESÜLT FINN HŐS ESKÜVŐJE A KÓRHÁZI ÁGYON

Két égő gyertya a kereszt mellett, tábori pap, néhány szál virág, s örök szeretet a szívekben...

PIHENŐ A FALUSZÉLEN

Rozzant fészer, öreg szélmalom s modern katonai gépkocsik elgondolkodtató ellentétek a szovjetföld végtelen síkján...

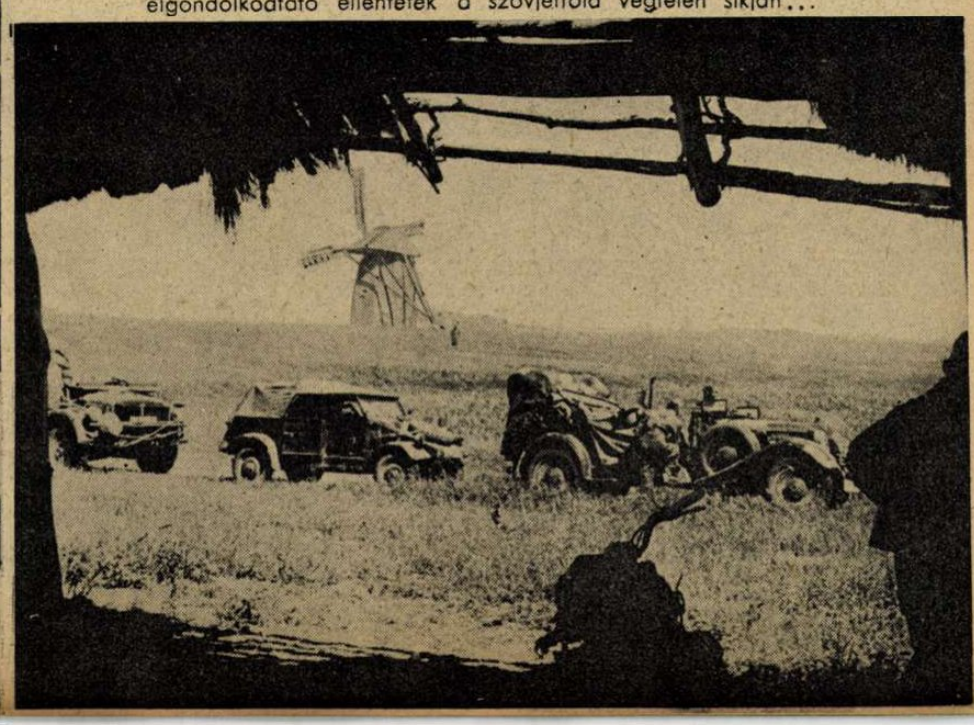

A kievi győzelem dicsőséges útján

KIEV LÉGI FÉNYKÉPE.

Reichenau csapatai délről törtek be a városba és rohammal foglalták el a citadellát (3.) A két hatalmas pályaudvar (2. és 1. sz. jelzés) elfoglalása után a rohamcsapatok a kievi kikötőig (4.) kanyarították le a belső városrészeket s elfoglalták a Dnyeper felső pontonhídját (7.), a vasúti hídat (5.), a városi összekötő hídakat (6.) és a hadsereg számára épített új déli pontonhídat (7.), — biztosítani az átkelést a keleten harcoló német csapatok felé.

Feltárul az egész világ előtt a szörnyű vereség, amelyben a szovjet hadsereg balszárnya összetörött s Budennij egy millió katonája halottnak és fogolynak a bekerített csatatereken maradt. Gondos előkészítés, merész terv, páratlanul egybefogott ütőerő és mindent legázoló harci lendület sodorta a megsemmisülésbe a vörös hadseregeket s a szövetségesek győzelmének hatása kiszámíthatatlan a keleti háború jövendőjére.

Kiev egyetlen nagy német roham fergetegében esett el s a szovjetnek már nem sikerült romboló munkáját befejezni s a lakosságot az utcai harcok poklába kényszeríteni. A védőrség nagy része is lerakta a fegyvert, mert a szovjet hadseregfőparancsnokság megszökött s az elhagyott csapatok ellenállóképessége béna megadásba omlott.

Az ukrán fővároson átviharzó német rohamcsapatok betörték a Kieven túl kialakított óriás katlan széleit s résztvettek a körülkerített szovjethadak megsemmisítésében.

A kievi győzelem már a történelemé. A Donec partjain dörögnek az ágyúk, az Azovi-tenger csöndjét veri fel a harci zaj s a háborút kikerülhetetlen útakra kényszeríti a ragyogó győzelmek sorozata. **Képeink az új világ erejéről beszélnek...**

Az első német osztag a kievi fellegvárban.

A KIEVI CITADELLA MAGASSÁGÁBÓL
lövik a német géppuskások a Dnyeper keleti partjára menekülő, szétszórt szovjet csapatokat...

Német katonák megkondítják a kievi templomharangot a két évtizedes némaság után...

A végtelenbe látni a Larva kolostor tornyából. A távolban fahíd ég a Dnyeperen, a visszavonuló vörösök felgyújtották, de már a nyomukban vannak a bekerítő csapatok...

Az égő külvároson át...

Ködfejlesztő gépet húznak állásba a német katonák a kievi határban.

Az első roham a mesterséges köd védelmében.

Lövésre készen Kiev belvárosában.

Géppuska a gyártelepen kifejtett ellenállás megtörésére.

Az élcsapatok bevonulása.

Egy összeomlott kitörési kísérlet után, a szovjet altiszt fogságba menekül a biztos halál elől.

Kiev főutcáin lövészárkokat ástak a vörösök, de használni már nem tudták...

Rundtsedt és Reichenau vezértábornagy megoldották a nagy feladatot. Vezérkari tisztjeikről sugárzik az öröm...

Poltava, a meghódított szovjetváros, kiinduló-pontja a délkelet felé irányuló úi támadásoknak.

A szovjetsereg kétségbeesett kitörési kísérleteit az ostromlók ébersége mindenütt meghiúsította.

Az orosz térben nehéz dolog az eligazodás, az európai méretekhez szokott embereknek. Térképvázlatunk szemléltetően feltünteti a kievi csata roppant arányait. A hadművelet **Zimony—Bécs—Lemberg háromszögének** megfelelő területen indult meg s a német hadsereg nyomása alatt a négy szovjethadsereg **Újvidék—Budapest—Mezőtúr** háromszögének megfelelő területre szorult össze, ahol ezen a héten sorsa végleg beteljesedett.

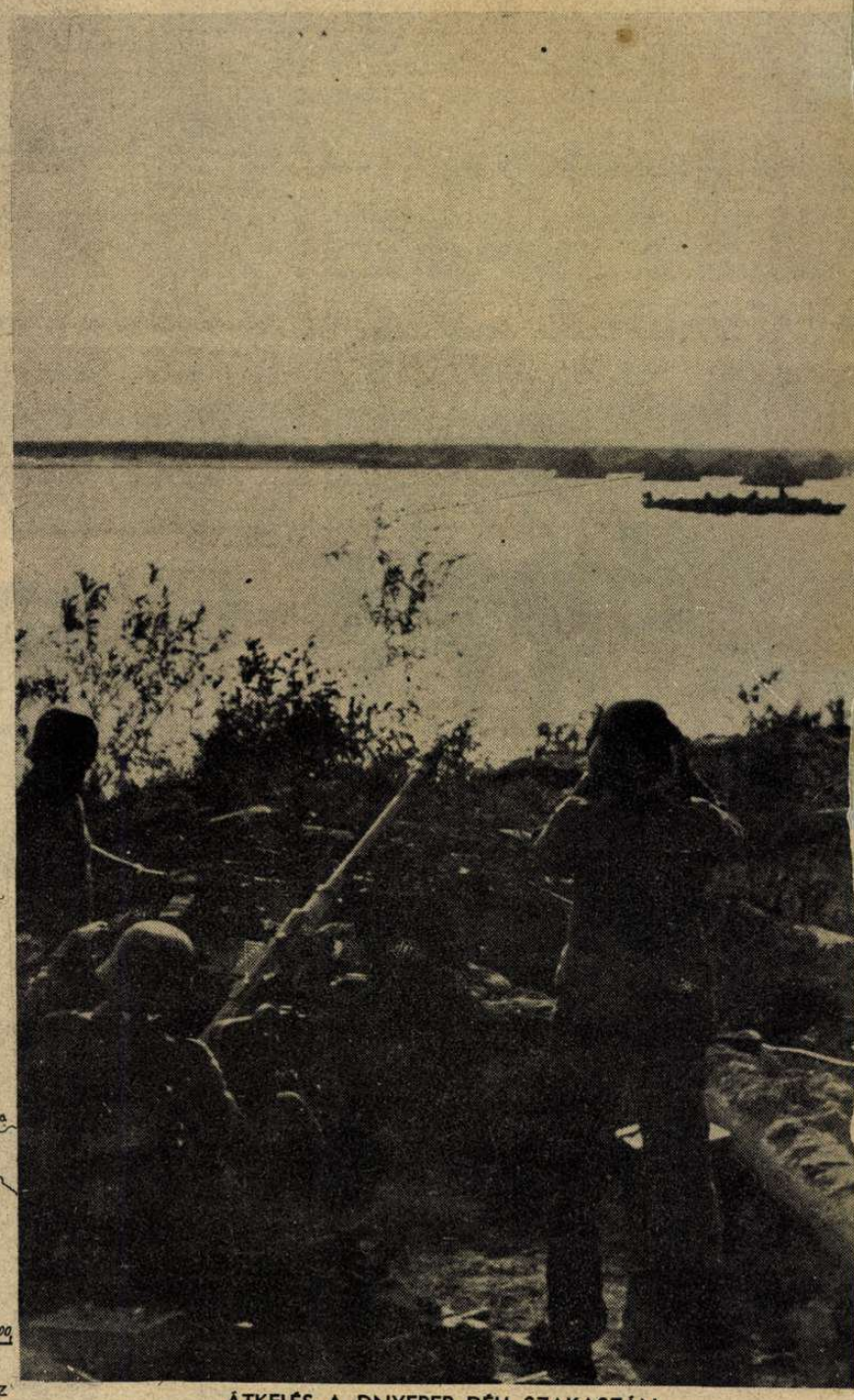

ÁTKELÉS A DNYEPER DÉLI SZAKASZÁN.
Ez a kiválóan biztosított hadművelet zárta be a kört Budennij seregei körül.

MOON SZIGETÉNEK HŐSIES ELFOGLALÁSA
Az eszt tengerparton fekvő fontos szigetet rohamcsónakokon foglalták el a német csapatok.

Ösel szigetének megszállása a Moon szigetről kiinduló kőgáton át, amelyet a szovjet a meglepő támadás alatt már nem tudott felrobbantani. Arensburg, a sziget fővárosa heves közelharcban került német kézre. Ösel szigetén építette ki a szovjet egyik legjobb légikikötőjét.

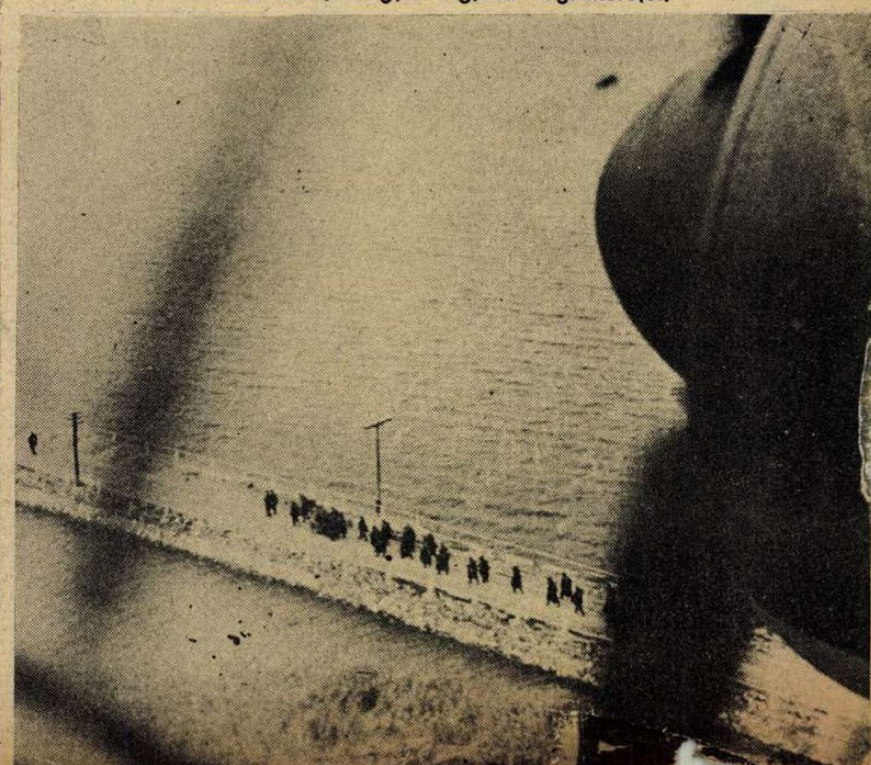

Harckocsijaink ellenséges tűzben

Honvédeink a szovjetfronton

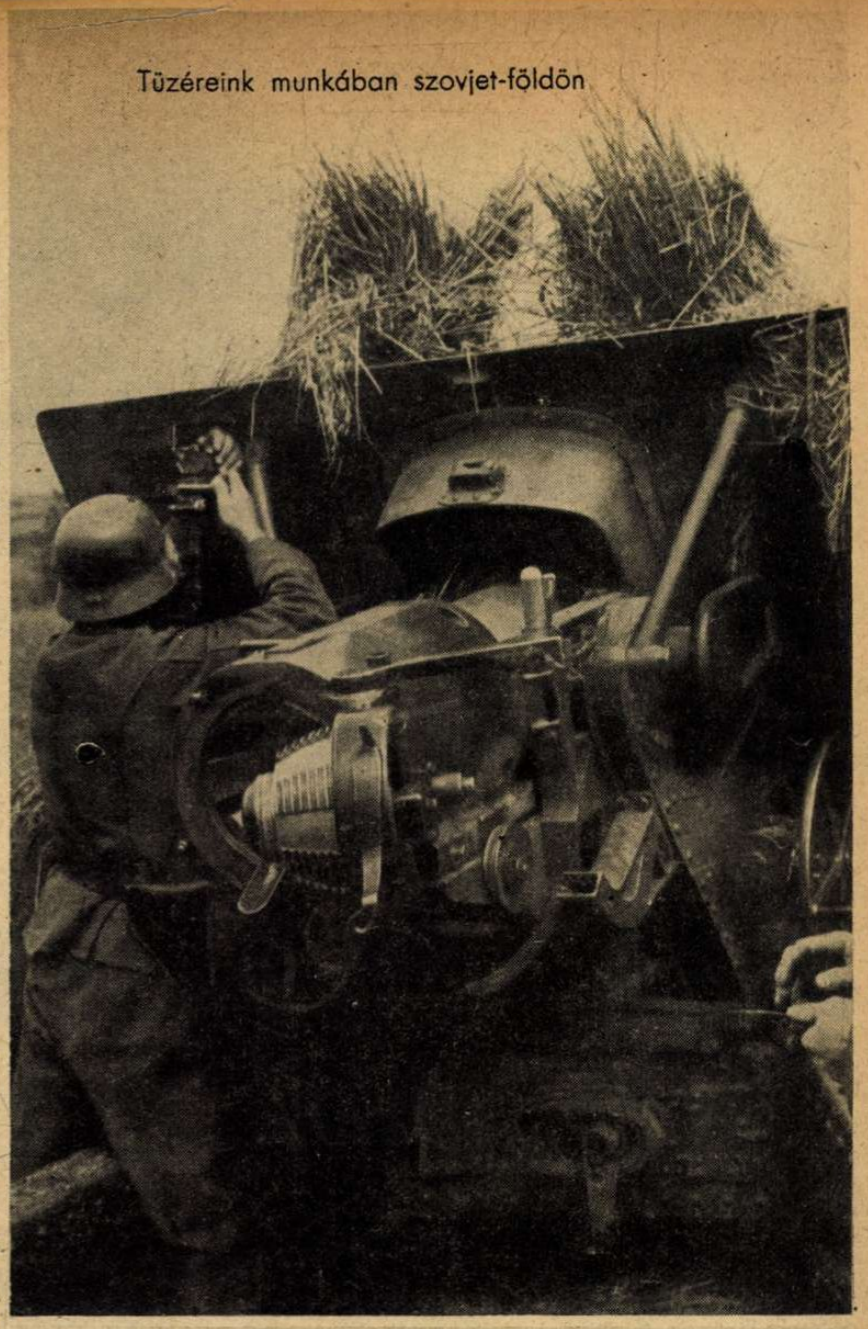

Tüzéreink munkában szovjet-földön

Honvédeink kitüntetései

A Kormányzó úr a szovjet elleni hadműveletek alkalmából a következő kitüntetéseket adományozta:

Vitéz *Szombathelyi* Ferenc altábornagynak a *magyar érdemrend nagykeresztjét hadiszalagon a kardokkal,* vitéz lófő dálnoki *Miklós* Béla vezérőrnagynak *a magyar érdemrend hadiszalagos és kardos középkeresztjéhez a csillagot hadidiszítménnyel és kardokkal,* vitéz nemes antalfai *Jovanovics* Gyula századosnak, *Sugár* László századosnak, *Villányi* Vilmos hadnagynak és nemes vajasdi *Ajtay* Ernő tartalékos hadnagynak *a magyar érdemrend lovagkeresztjét hadiszalagon a kardokkal.*

A Kormányzó egyben elrendelte, hogy ugyanezen alkalomból *dicsérő elismerése a hadiszalag és a kardok egyidejű adományozása mellett újólag tudtul adassék:* Vághó József századosnak, Erdélyi József századosnak, Szántó Zoltán főhadnagynak és Telkes Károly hadnagynak; *dicsérő elismerése a hadiszalag és a kardok egyidejű adományozása mellett tudtul adassék:* Baldermann Frigyes őrnagynak, nemes haraszti Bernolák Pál századosnak, Király Elemér főhadnagynak, Lukács István tartalékos főhadnagynak, Kánássi Gyula tartalékos zászlósnak, Tarcsay Adolf ezredesnek, vitéz Szász Oszkár I. alezredesnek, Simányi Kamilló őrnagynak, Pachofer Lajos orvos-főhadnagynak, Szepsy László tartalékos orvos-zászlósnak, Kemechey Jenő, nemes nagyjeszenei Jeszenszky Jenő, nemes karstenfelsi és hegyaljai Pacor Vilmos, Luksch Péter, vitéz nemes sárbogárdi Mészöly Géza, Galánffy György és Csonka György századosoknak, Topai Pál, Tauber István és Német László II. főhadnagyoknak, Deczky Andor szkv. főhadnagynak, Parragh Gyula, Erdődi Ödön, Hahn Jenő, Pataky Miklós, Szigeti István, Esztelneki Béla és Thurzó Sándor hadnagyoknak, Kőhalmi László tsz. hadnagynak, Hidasi Károly, Rhosóczy Mihály és Wendl Ede tartalékos hadnagyoknak, Puskás Elek, Árvay Zoltán, Jakab Lajos, Ficzek Ferenc, Bárány István, Gyarmathy Dezső, Varga József, Gönczy László, Béres János, Csata Sándor, Ságvári Gyula, Szalay Sándor, Hargitai Lajos, Prohászka Jenő és Filippini Sándor tartalékos zászlósoknak, Szemes István és vitéz Pottyondy Gusztáv századosoknak, Németh Endre hadnagynak, Torbágyi Gyula tsz. zászlósnak és Kázár László tsz. zászlósnak; *dicsérő elismerése a hadiszalag egyidejű adományozása mellett tudtul adassék:* Derdák István tartalékos hadnagynak és Papp Ferenc II. hadbíró-őrnagynak.

A magyar ezüst érdemérmet kapták meg nyugalombahelyezésük alkalmából: Szekeres Lajos és Pataki István csendőralhadnagyok.

A Kormányzó elrendelte, hogy néhai Egry Péter Pál népfölkelő századosnak, Toffler Arthur tartalékos főhadnagynak, Bakács Pál tartalékos hadnagynak, Szabó Gyula volt tábori lelkésznek, valamint Kézdy Sándor tartalékos orvos-hadnagynak a világháborút követő események következtében elintézetlenül maradt kitüntetési javaslataik alapján, háborús érdemeik utólagos elismeréséül *dicsérő elismerése tudtul adassék.* A fentiek ugyanakkor kitüntetéseket is kaptak.

A honvédvezérkar főnöke okirati dicsérő elismerésben részesítette a szovjetelleni hadműveletek alkalmával az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálataikért: Barthalos Zoltán, Huray Imre és Horváth Kálmán I. századosokat, nemes nyéki Takáts László, vitéz Holényi Zoltán, Herke Ferenc és nemes királyfalvi Kraft Aladár főhadnagyokat, Horváth Kálmán és Battai Kornél tartalékos főhadnagyokat, vitéz Lacz Csaba és nemes Bábolnay László hadnagyokat, Rajky László, Balogh Pál és Dánosi László tartalékos hadnagyokat, Németh István, Czompó Károly és Klausz István tartalékos zászlósokat, Koncz Sándor és Soós László századosokat, vitéz nemes görgői és toporczi Görgey Béla, vitéz László Miklós, nemes Toperczer Oszkár és Doba László főhadnagyokat, Takáts László orvos-főhadnagyot, Vincze Lajos, Parrag Mihály, Sásdi Jenő és Egry Gyula hadnagyokat, Straub Imre és Kondra Pál tartalékos hadnagyokat, Papp Jenő tsz. zászlóst, Börcsök László, Szabó József, Nánássy Lajos, Arató Gábor és Mester Frigyes tartalékos zászlósokat, Batáry Lajos, nemes hajósi Tarajossy Sándor, Szy Tibor és Mersich Adorján századosokat, nemes nagyilosvai Ilosvay Andor, Lasztóczi János, Bándy Imre, Láng Andor és Gally István főhadnagyokat, Péterdi Adolf, Bazsó Károly, Hegedüs László II., Máthé László és Guelminó Pál hadnagyokat, Pákozdi László, vitéz Ronkay Géza, Gór-Nagy Sándor és Rejtő Ernő tsz. zászlósokat, Buza-Kiss József és Kemény István századosokat, Fuszek Henrik és Kurtz Róbert főhadnagyokat, Héjjas Endre mérnök-főhadnagyot, Kovács István tartalékos c. főhadnagyot és Vajda Ferenc tsz. zászlóst.

Tüzéreink munkában

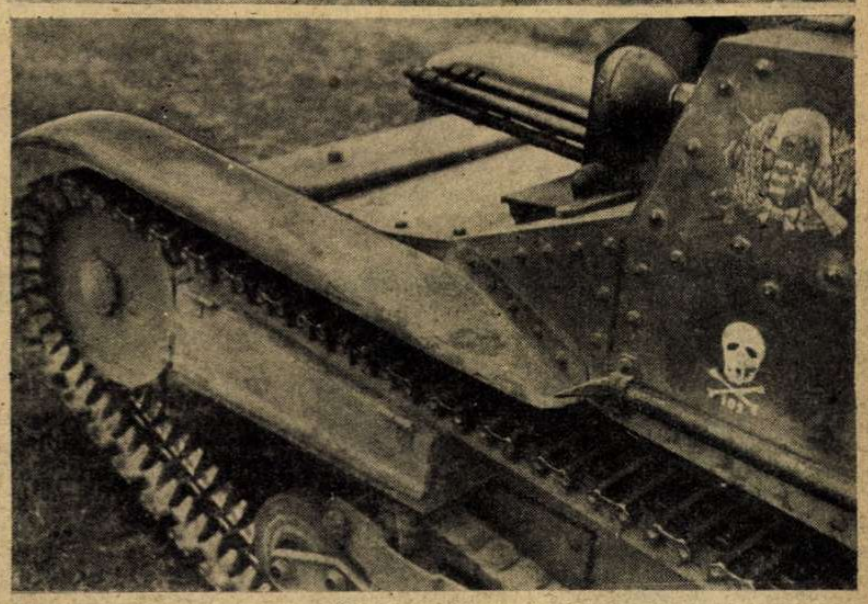

Nehéz harckocsink

Gránátvetőnk töltésközben

Tüzérségünk Ukrajnában

Páncélgépkocsink ellenséges tűzben

TŰZÉRSÉGI MEGFIGYELŐ
a szalmatetős szovjetházon

SZÜKSÉGHÍD-ÉPÍTÉS
a visszavonuló szovjethordák által felgyújtott falu felé...

HADIJELENTÉSEK, CSATÁK

Gyámoltalan dadogás a tengelyhatalmak ellenségeinek minden jelentése és magyarázata a keleti hadszintér földrengető eseményeiről! A sejtető félmondatokkal alátámasztott vigasztalás csak a jövendőre utal, a tél várható kegyetlenségére és az egyesült demokrata—kommunista gazdasági erők teljesítőképességének rövidesen várható felfokozására. Ezeket a meséket már untig ismeri a világ. A hadjárat sorskérdéseinek megítélésében először nyugodtan megvárhatjuk, hogy a tél beköszöntéséig *hová sodródik az arcvonal* s milyen erők maradnak a szovjet hadvezéreinek irányítása alatt, másodsorban pedig, józan értékeléssel felfüggeszthetjük az ellenfelek gazdasági előretörésének ijedelmét arra az időre, amikor az igéretekből — cselekedetek tárulnak elénk...

Nem győzzük eléggé hangoztatni, hogy a háború végkifejléshez közeledő szakaszában a szavak már semmit sem érnek. A fegyver s a mögötte álló lélek átvette a történelem irányítását s a bülbül madarak édes zengése sem tud már változtatni semmit a *fegyvertényeken.* Németország hetekre át engedte *a szócsata* sikerét az ellenséges tábornak: a sajtó harsogta, a rádió bömbölte a kiadott jelszavakat, hogy megtorpant a támadás Kiev előtt; nincs már erő a szovjet páncélfalak áttörésére; *itt az állóháború* és rövidesen bekövetkezik a nagy visszavágás... Addig-addig hirdették ezt a látszatsikert a rokonlelkek könnyű lelkesítésére, amíg a „megtorpant" német hadsereg *Kiev mögött, 160 kilométer távolságban tűnt fel* s elkezdte a milliós szovjethadsereget szétmorzsoló bekerítést. Sok ilyen „megtorpanást" kívánunk az európai gondolat ellenségeinek...

A tanulság a mi számunkra csak annyi, hogy nem szabad soha felülni az ellenséges propaganda mesterségesen felkavart vizeinek tarajára. Várni kell, nyugodtan és hittel *a tényleges eredmények* közzétételére, *a befejezett, nagyobb hadműveletek híradására,* mert a nagyhangú ellenség, eddig még sohasem tudta a végső fordulóban a hivatalos jelentéseket megcáfolni. Különösen az angol propagandának és a hamis híreknek sokszor az az egyetlen célja, hogy *a cáfolatból megbízható híreket szerezzenek a hadihelyzetről,* mert hiszen a szovjethadsereg szétbomlása olyan méreteket öltött, hogy a főparancsnokság az elszakított részek hollétéről, tényleg csak német forrásokból értesülhetne...

Minél világosabban és letagadhatatlanabbul kirajzolódik a jövendő falára a szovjet bukásának képe, annál lázasabban igyekszik Moszkva és minden szövetségese Európa földalatti kommunista és pánszláv mozgalmainak mozgósítására! Ez a zavartkeltő mozgósítás a bolsevizmus utolsó reménysége. A kétségbeesett hadvezérek visszatántorognak a III. Internacionálé vonalaira: nemzetközi forradalmat akarnak s fizetett ügynökeiket végső cselekvésre utasítják. A Moszkvában megtartott *„szláv hét"*, — amelyen a cseh, szerb, bolgár és egyéb emigránscsoportokat ünnepelték, — segédcsapatokat próbált toborozni a bolseviki ügynökök munkájának felfokozására s a londoni lengyel és cseh emigráns kormányok nyilt szövetkezése Sztalinnal együttesen és kétségtelenül bizonyítják azt az *irányított összeesküvést,* amely véres és áldatlan gyümölcsöket terem Európa sok szlávlakosságú területén, különösen azokon a helyeken, *ahol sok a zsidó... Kommunizmus, pánszlávizmus és nemzetközi zsidóság: ez a három tényezője egy titkos közös fronton minden zavarkeltésre szánt megmozdulásnak Európában!*

A birodalmi protektorátus területén letartóztatták Elias miniszterelnököt s kihirdették a kivételes állapotról szóló rendelkezést Prága, Brünn, Morava-Osztrava, Kladno, Königgrätz és Olmütz körzeteiben. Ez az intézkedés s a rendellenes cselekmények mutatják, hogy *Moszkva aknamunkája szigorú figyelmet érdemel mindenütt, a Kreml véres garázdálkodásának teljes megszüntetéséig.* Eredménye úgy sem lehet az ügynökök parancsolt lázadásának, de meg kell óvni a tisztességes lakósságot mindenütt a terrorcselekmények elkerülhetetlen, sujtó következményeitől. *A bolsevizmus utolsó vonaglásai ezek a sötét próbálkozások, amelyeket csirájukban kell elfojtani mindenütt.*

A HÁROMHATALMI EGYEZMÉNY ÉVFORDULÓJÁNAK BERLINI ÜNNEPÉN

A MAGYAR FUTÁR RÁDIÓKÉPE

(Balról-jobbra: **Sztojay Döme** magyar követ, **Oshima** japán követ, **Erdmannsdorff** volt budapesti német követ, **Ribbentrop** német külügyminiszter és **Alfieri** olasz követ.)

A háromhatalmi egyezmény egy esztendő alatt a világhatalmi viszonyok mélyreható átalakításával bizonyította be törhetetlen életerejét s jövőjében a sokat szenvedett Európa új boldogságát és fejlődését hordozza.

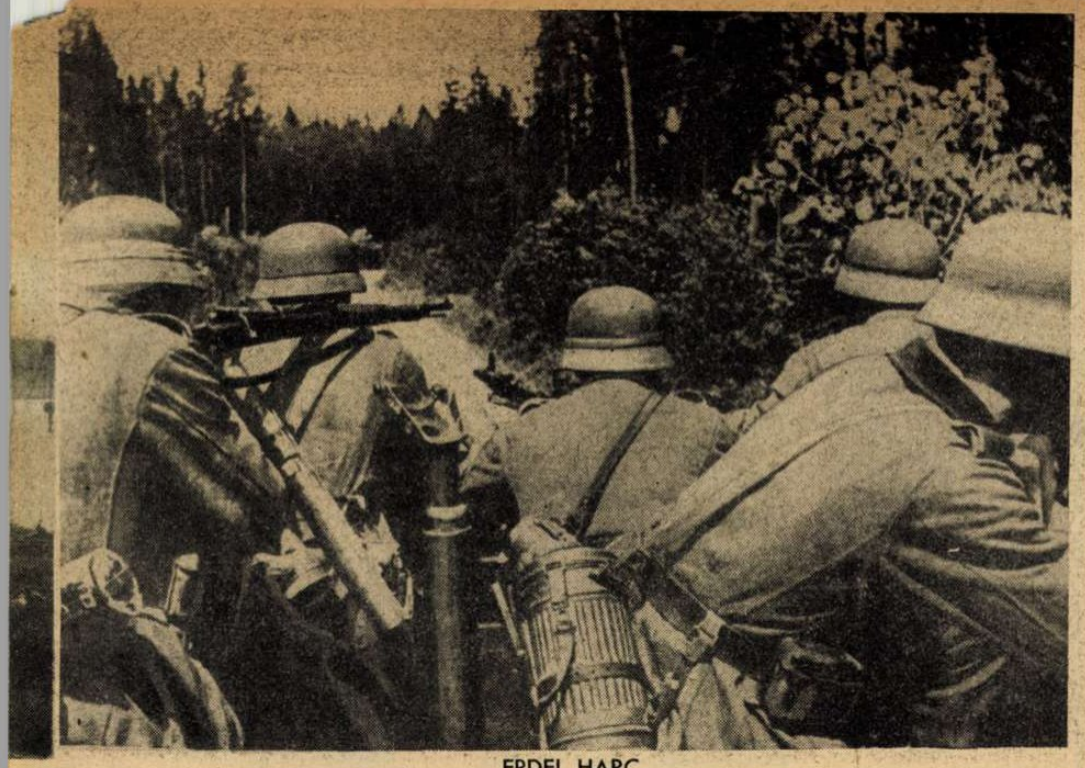

ERDEI HARC

Jobbról és balról golyó süvít a Leningrád felé haladó csapatokra a sűrű erdők mélyéből. Az első osztagok tűzharcban áttörnek az alattomos ellenállás vonalán a kijelölt célig s a tisztogatás munkáját új csapattestekre bízzák...

NEHÉZ GÉPPUSKATŰZBEN

ÉS UJ FORDULATOK

A hét hadi története

felszámolja s egyes részleteiben ismerteti *a kievi bekerítő csatát.* Minden úgy történt zavartalanul, ahogy a jelentések már előre megjósolták.

Az óriás katlan körül összeértek a bekerítő német csapatok. Budennij hadseregcsoportjából hirmondó sem maradt szabadon.

A nagy csata befejeződött s 665.000 fogoly, 884 páncélos harckocsi, 3718 ágyú és felbecsülhetetlen mennyiségű egyéb hadianyag került a szövetséges csapatok kezére. *A világtörténelem folyamán, egyetlen csatában még sohasem vertek le ekkora hadsereget s a szovjet milliós vesztesége arról tanúskodik, hogy a keleti háború kezdete óta, a német fölény állandó növekvésben van s kiteljesedése nem is álmodott új eredményeket hozhat...*

A szovjet kifogyhatatlannak nevezett emberanyagát is túlbecsülik érthető érdekből az angol katonai szakértők, mert a modern hadviselésben bizony nem mindegy az, hogy az első 5 millió katonát, vagy azok elvesztése után a második 5 milliót dobják a kiválóan képzett ellenséges seregek elé. *A képzett harcos, a hadianyagnál is pótolhatatlanabb.* A szovjetúnió termelése nem helyettesítheti többé az elvesztett *nehéz fegyverzetet,* könnyű fegyverzettel pedig puszta gyilkosság az embertömegeket a német hadsereg ellen harcba küldeni. Az angol és az amerikai segítség még *évek mulva sem* juthatna el a szükséges mennyiségben Szovjetoroszország földjére, a megsemmisített elitcsapatok pótlására pedig *egy évtized sem elegendő!*

A szovjetunió katonailag már megbukott a kievi csatában s ésszerű vezetés mellett, már fel is ajánlotta volna a békekötést megelőző fegyverszünetet... A reménytelen harc már csak a pusztulásra ítélt *politikai vezetőség* ideiglenes megmentéséért folyik, abban a biztos tudatban, hogy a bolseviki kormányzattal az európai keresztes hadsereg nem köt békét. *Fontos azonban megállapitani, hogy a szovjethadsereg már nem harcol katonai célokért s minden további vérontást csak a Kreml urainak magánszámlájára könyvelhet el a történelem!*

A *térháború* elmélete is babonának bizonyult. A német hadvezetőség szükség szerint alkalmazkodik a kis és a nagy térhez, anélkül, hogy seregei-

BRAUCHITSCH VEZÉRTÁBORNAGY,
aki ezen a héten ünnepli 60. születésnapját, katonáival beszélget a fronton.

VON KLEIST vezértábornok látogatása a magyar gyorscsapatoknál.
vitéz lófő dálnoki Miklós Béla vezérőrnagy beszámol a német páncélos csoport főparancsnokának a Dnyeper-parti magyar frontszakasz helyzetéről.

NAPRAFORGÓK KÖZÖTT A CSATATÉREN

TÁMAD EGY RATA-RAJ!

A sűrű és alacsony felhők védelme alatt a szovjet vadászgépek megközelítettek egy német repülőteret, de a gyors géppuskatűz előzte őket

SŰRŰ ESŐBEN

felázott talajon, embertelen nehézségek között törnek előre a német csapatok a leningrádi frontszakaszon

NÉMET MEGFIGYELŐK A LENINGRÁDI KÖRZETBEN

Az úttest és az erdő még az ellenségé, de köröskörül már tombol a csata . . .

AZ UTOLSÓ ÚT

A szovjetvonat belefut a repülőgépről ledobott bombába . . .

nek ütőereje megváltozna. Természetes dolog, hogy a nagytérben hosszabb időt igényel a tervszerű hadműveletek kibontakozása, de néhány hét, vagy hónap nem döntheti el a háború sorsát a szovjet-remények kedvére.

A téli hadjárat borzalmainak örökös hangoztatása is együgyű mese. Az orosz semmivel sem bírja jobban a telet mint a német, a finn, vagy a magyar, sőt a jelenlegi körülmények között, a rosszabb ruházat, a silányabb élelmezés és ellátás következtében a szovjet sokkal nagyobb téli veszteségre számíthat, mint a szövetséges hadsereg. Emlékezzünk csak vissza a finn—szovjet háborúra, a megfagyott szovjetkatonák ezreire; — pedig akkor még aránytalanul jobb volt a felszerelésük. A gépesített csapatok mozgását, — a megfelelő elővigyázati rendszabályok pontos betartása esetén, — a tél csak átmeneti rövid időre korlátozza, viszont *eltűnik az egyik legveszedelmesebb akadály, a feneketlen sárba fulladt szovjet út . . .*

Uj eredmények felé

tör a szövetséges hadsereg. A Kiev körül felszabadult erők tovább áramlanak kijelölt céljaik felé s a szovjet szétugrasztott katonai kötelékei nem fejthetnek ki egyelőre komoly ellenállást a déli arcvonalon. A leszakított *Krim félszigeten* egy teljes hadsereget fenyeget a pusztulás s az *Azovi* tenger partján is nagy meglepetések várhatók. A Poltavától északkeletre nyomuló seregtestek *Charkov* fontos iparvidékét fenyegetik s az erődnek kikiáltott város sem bírhatja sokáig az ostromot. Charkov vonalán a német csapatok elérik a moszkvai vasúti fővonalat. Nem valószínű, hogy az itt kialakuló helyzetről a következő napokban híreket kapunk, de a végső nagy eredményért éjjel-nappal folyik az ellenség üldözéséhez hasonlító küzdelem.

A magyar honvédség harci sikereiről kiadott összefoglaló német jelentés szerint *„magyar szövetségeseink most ismét újabb feladatok előtt állanak . . .“* Ennek a fontos mondatnak bevezetésében, *a jelentés meleg hangon emlékezik meg a honvédcsapatok hősi útjáról a Kárpátok gerincétől Keletgalicián át Podoliáig s Ukrajnától a Fekete tenger partján elfoglalt Nikolajevig. A magyar csapatok biztosították a Dnyeper messze keletre kiugró kanyarulatát s tíz nap leforgása alatt három nagyobb szovjetelőretörést és tizenkét különböző helyen megkísérelt rohamot vertek vissza. Ezekben a hadműveletekben különösen kitüntette magát a magyar tüzérség. A magyar légierő a bolsevisták utánpótlási oszlopait, hídjait és vasútvonalait bombázta eredményesen. Dnyepropetrovszktól északkeletre új megsemmisítő csata alakult ki.* Három szovjethadosztály felmorzsolódott s a mocsaraknak szorított ellenséges csapatokból 13.000 katona fogságba került.

Az északi arcvonalon a finn csapatok kijutottak a Fehér tenger partjára, elfoglalták *Kantalast* és hatalmukba kerítették a *Murmanszk vasutat.* Rendkívüli fontosságú ez a győzelem, mert a *Kola* félszigetet kikapcsolja a szállítási lehetőségekből és a Leningrad körül harcoló szovjetsereg helyzetét is megnehezíti. A Ladoga- és Onega-tó között *Petrovszkoj* városát körülzárta a finn haderő s az Onega tóra szárazföldi úton áthozott rohamcsónakokkal megakadályozta a város katonai kiürítését.

A leningrádi körzetben a német hadsereg nehéz ütegei már a kronstadti kikötőt lövik s több hadihajót lángbaborítottak. Leningrád körül a külső övezet erődítményeit mindenütt áttörték a német

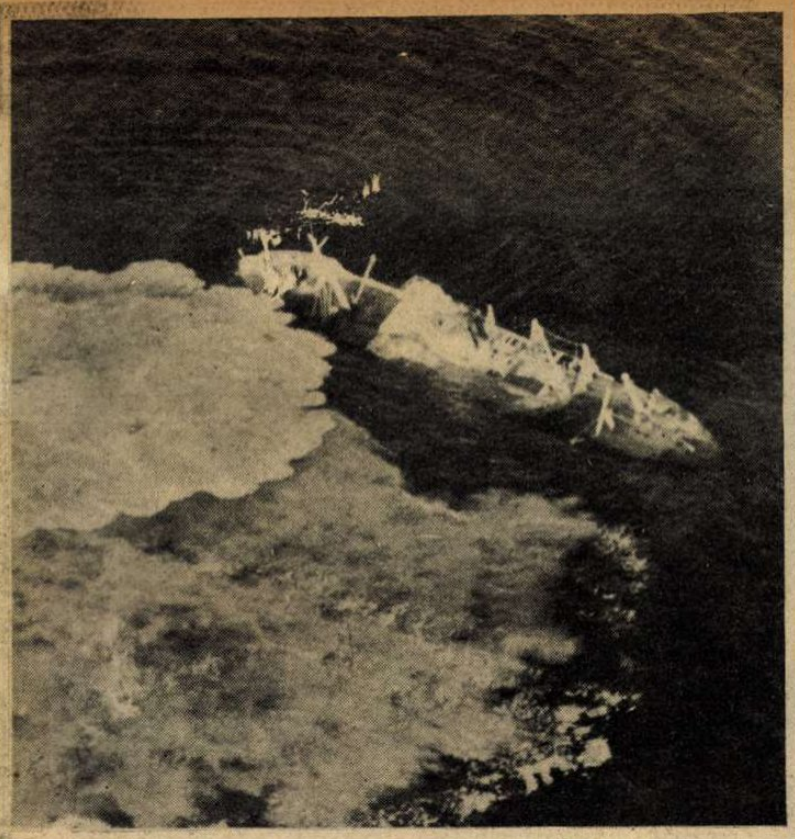

Elsüllyesztett angol hajó Tobruk közelében

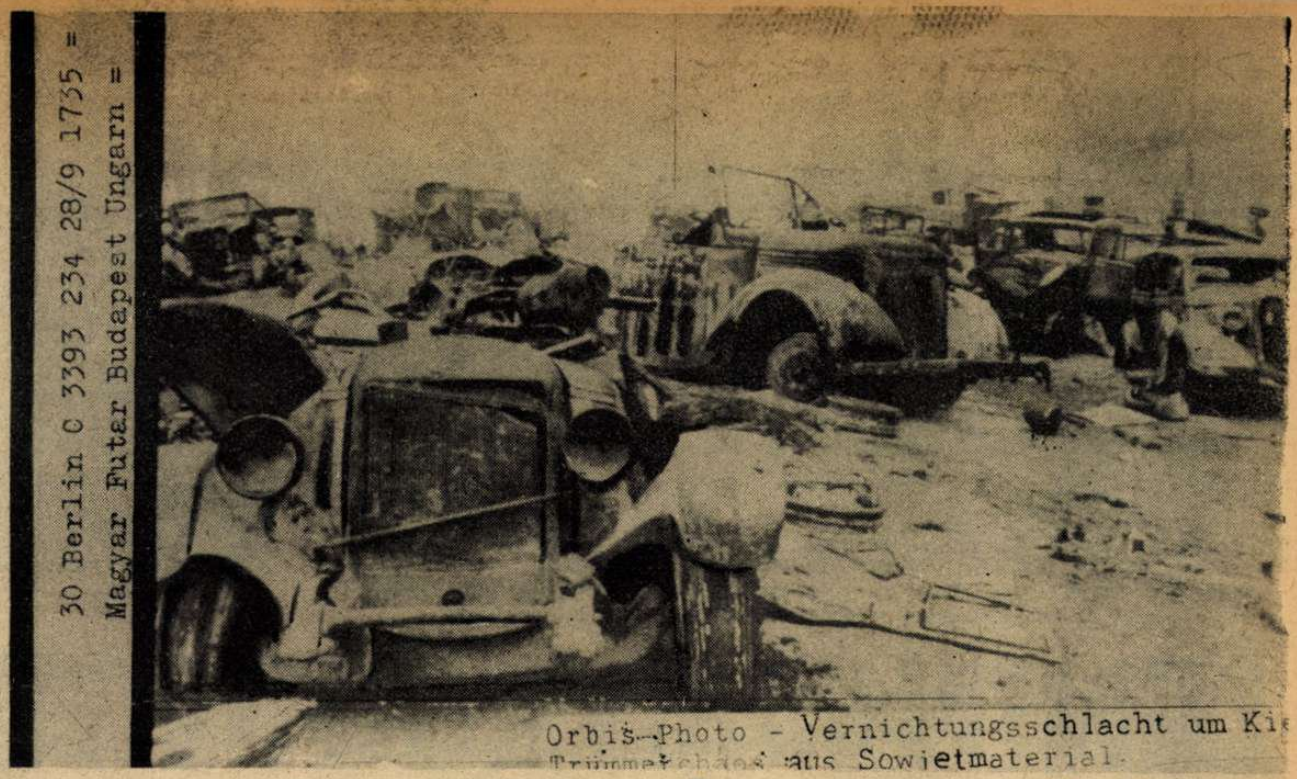

A BEFEJEZETT MEGSEMMISITŐ CSATA KIEV MÖGÖTT

A MAGYAR FUTÁR RÁDIÓKÉPE.

A világtörténelem legnagyobb győzelmének harcterét géproncsok beláthatatlan tömege borítja.

rohamosztagok s a harc Nagy-Leningrád területén tombol. A Néva partján német katonaság áll s az óriás kör minden emelkedéséről látható a város, „a vörös forradalom bölcsője..." A tankcsapdák, aknamezők és kiserődök összefüggő sorait nem véráldozattal, hanem *a katonai értelem* és a rengeteg *hadianyag* használatával törik meg a németek. A jelszó: *„inkább ezer gránát, mint egy sebesült..."* Reng a föld a sűrű robbanásoktól, de amikor rohamra kerül a sor, ritka már a komoly ellenállás. Evvel a rendszeres, átgondolt, szakszerű előnyomulással kíméli meg a hadvezetőség a küzdő csapatokat a fölösleges áldozatoktól.

Az arcvonal középső szakaszán Timosenko minden tehermentesítési kisérletét visszaverték s a barbár vérpocsékolás csak *a Moszkvában összegyülekezett angol és amerikai bizottságoknak csüggedő kedvét próbálja felélesztení.* Sztalin fogadóestélyt rendezett *Beaverbrook* angol miniszter és *Harriman* amerikai kiküldött tiszteletére s örökre kár, hogy a vörös hadak bizottsági főparancsnoka nem vezetheti el magas vendégeit *Kievbe*, ahol a felszabadító csapatok a G. P. U. tömegsírjában a szerencsétlen áldozatok százainak hulláját találták meg...

A szovjet frontokon megszűnt a kis részletek, a taktikai mozdulatok érdekessége. Végig az arcvonalon a német légi haderő szakadatlan támadásokkal rombolja a hátsó vonalakat, üldözi a megvert seregrészeket s megakadályozza a szovjethadak rendbeszedését. *Valahol megroppan újra a szovjet szédült hadereje, valahonnan újra döntő csatát jelentenek s akkor a riadt katonatömegekben kitör a pánik, — a szovjeturalom megsemmisítője...*

Az *Anglia elleni harcokban*, a német tengeralattjárók egy Gibraltárból Angliába tartó, erősen biztosított hajókaravánból 12 hajót elsüllyesztettek s az Atlanti Oceán déli felében is a tengerfenékre került egy 12.000 tonnás angol gőzös. *A kettős eredmény 79.000 tonna angol hajóűr elvesztését jelenti.* Szeptember havában Anglia tengeri vesztesége lényegesen megnövekedett. A Földközi tengeren és az afrikai frontokon változatlan erővel folyik a harc. A dicsőséggel küzdő *uolchefiti olasz helyőrség* öt havi körülzárás után, élelmiszerhiány következtében az ellenállást beszüntette egy utolsó, vakmerő és véres kirohanás után...

Csak a zavarkeltésben

bízik már Churchill politikai és diplomáciai vezérkara. *Törökország és Bulgária baráti viszonyának megrontása* a londoni boszorkánykonyha főcélja, hogy a titokzatos uszításoknak a szövetségessé fogadott szovjet is hasznát lássa.

Halifax lord Lisszabonban tartózkodik, ahol Samuel Hoare társaságában folytat a portugál élet vezetőivel fontosnak vélt tárgyalásokat. Az angol híradás szerint „Spanyolország, Portugália, az atlantióceáni portugál szigetbirtok és Brazilia a közeljövőben a brit-amerikai érdeklődés homlokterébe kerül..." Ez az állítás hamis ugyan, mert az *„érdeklődés"* régebbi keletű, csak veszedelmesebb mint valaha, — de nem a tengelyhatalmaknak...

Svájc fölött sűrűsödnek a légi felségjog sérelmei. Anglia állandósítani igyekszik a berepülést Olaszországba, Svájcon át s a szövetségi kormány erélyes tiltakozásait Londonban hallgatás fogadja..

Wavell tábornok Teheránban folytatott tárgyalásokat a szovjet katonai megbizottaival s valószínű, hogy szovjetcsapatokkal kívánja megerősíteni a közelkeleti angol hadsereget. *Amerikából a japán—amerikai tárgyalások megszakadásáról* érkezett hír s *új feszültségről* a Csendes Oceánon.

Zajlik a világ s jelenségeit sokféleképpen magyarázzák az emberek, amíg elérkezik az igazságtevő nagy nap, — *minden kétértelműség és homály eloszlatására...*

MOON SZIGETÉRE nem lehetett a kikötőig szállítani a gépkocsikat. A sekély vízben már a kerekeken halad előre a gyors utánpótlás...

OLASZ HARCVONAL TOBRUK ELÖTT

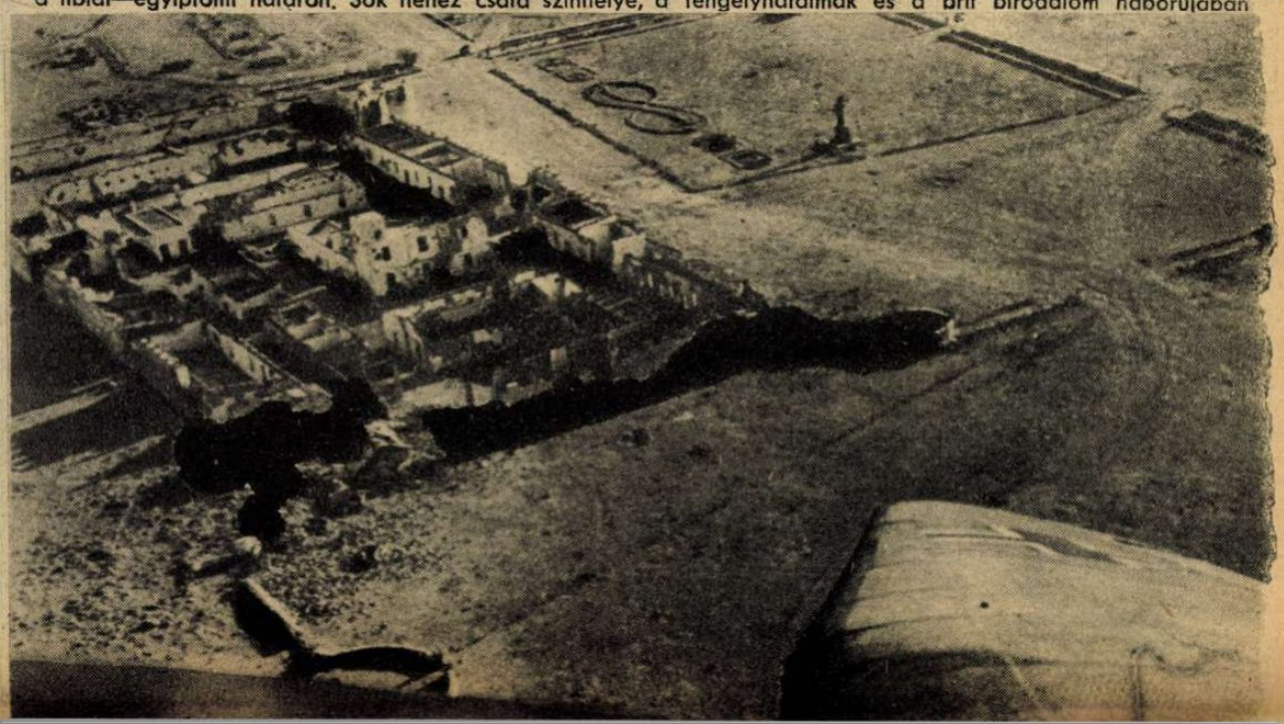

A CAPUZZÓI ERŐD

a libiai—egyiptomi határon. Sok nehéz csata színhelye, a tengelyhatalmak és a brit birodalom háborújában

LENINGRÁD ELŐTT. A vörösök irgalmatlanul lövik a külváros közelében épült falut s a lakósság kétségbeesetten menti ki vagyonkáját az égő házakból...

Német gyalogság Leningrád elővárosában

LENINGRÁD KÖRÜL TOMBOL A HARC

Páncélkocsi fedezék mögött nyomul előre Leningrád határában a német gyalogság

FÖLDBEÉPÍTETT HARCKOCSI A LENINGRÁDI KÖRZETBEN

Senki sem szaladhat el a végső küzdelem elől...

LENINGRÁD FELÉ

Lovas átkelés egy folyócskán a Pejpusz tótól északkeletre

LENINGRÁD OSTROMA

Gyalogos csapatok várják a heves tüzérségi előkészítés végét s a parancsot a rohamra

Német katonák Leningrád elővárosának égő házai között

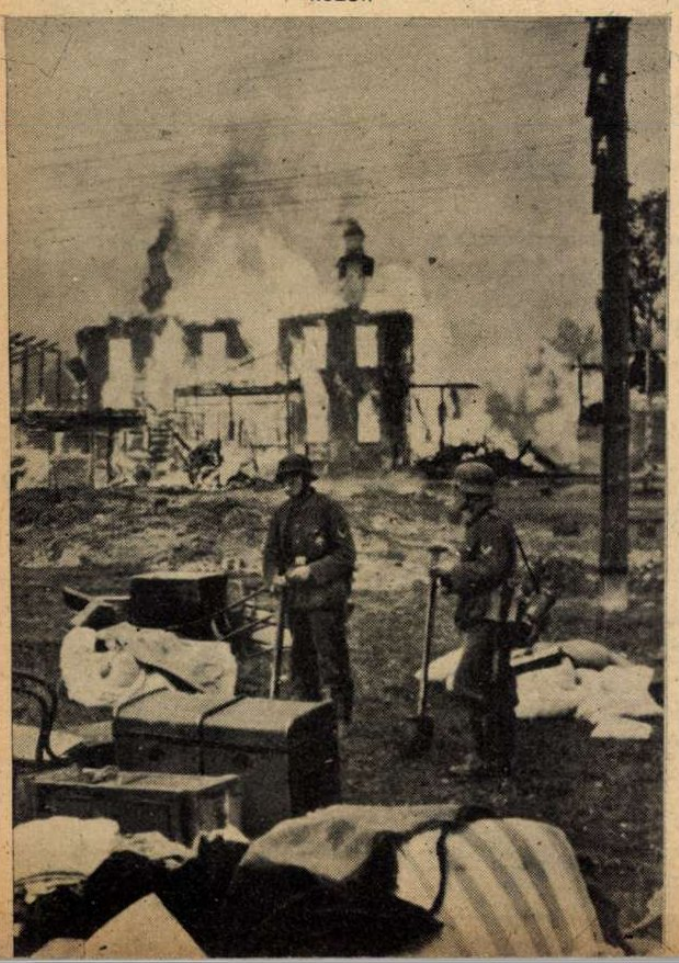

A LENINGRÁDI ERDŐKBEN

Néhány lépésnyire a gyanútlan ellenségtől...

A HÉT TÉRKÉPEI

A tengelyhatalmak ellenségei is elismerik, hogy a Kievtől keletre lezajlott óriás bekerítő csata, a háború súlypontját döntő erővel délfelé taszította el **s a Krim, az Azóvi-tenger vidéke és a Kaukázus** új és meglepő események színhelye lehet. **A Dnyeper, a Donec és a Don** folyók között a szovjet utolsó ellenállási vonalát próbálják valahol lázas sietséggel kiépíteni...

A nemzetközi sajtó figyelme újra a **Dardanellák** és a **Boszporusz** keskeny víziútjaira fordult. Törökország magatartásán múlik itt a jövendő s Anglia ügynökei mindent megpróbálnak a józan török politika határozott állásfoglalásának megváltoztatására, a jó jelek szerint, — **sikertelenül**...

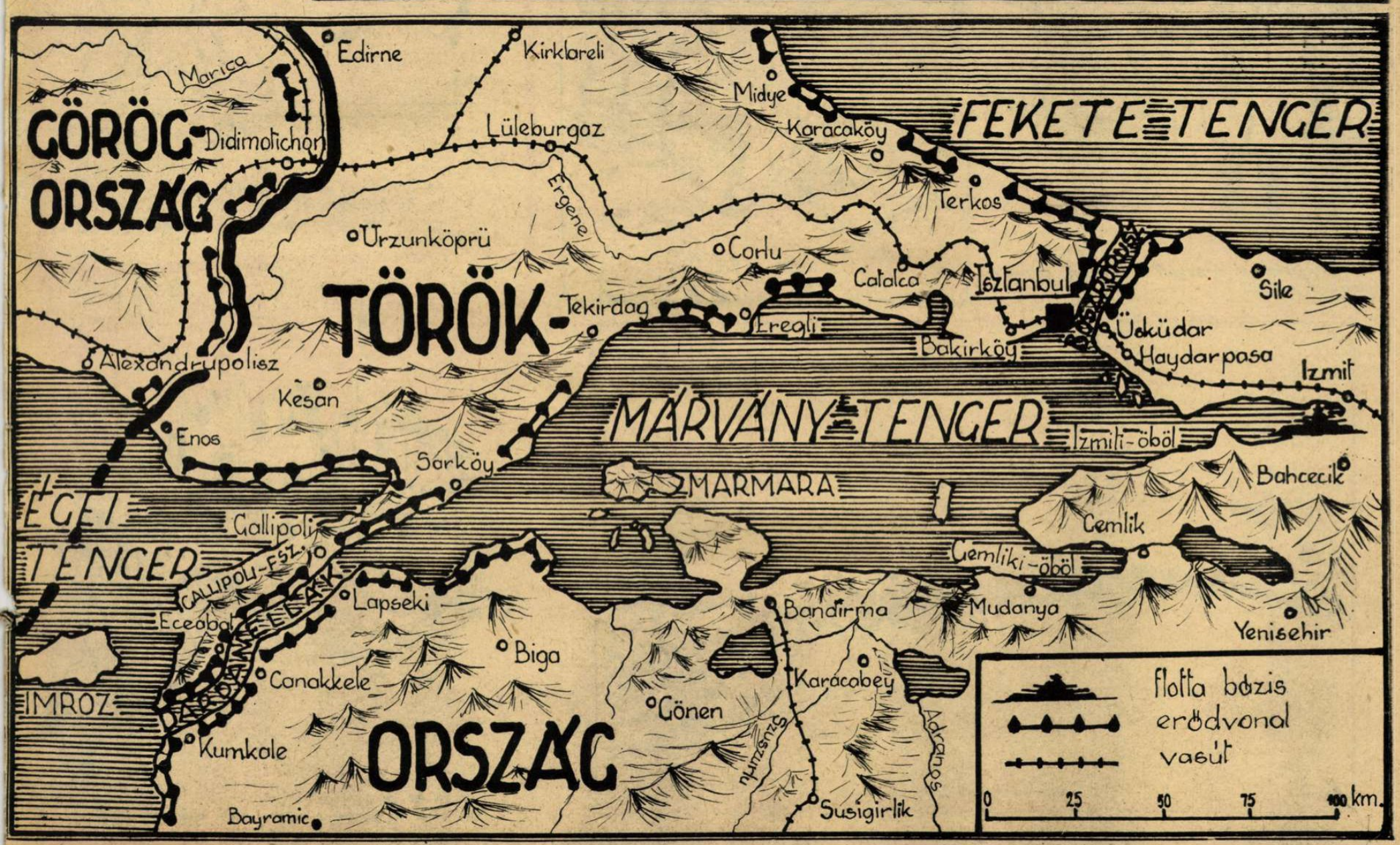

— Bocsánatot kérek, ez itt Manchester?
— Nem kérem, ez Liverpool.
— Mi az ördög! Éppen úgy néz ki, mint Birmingham!

A TENGERFENÉKEN.

— ...egyszer csak látom, hogy nyolc német hadihajó vesz körül. Nosza elkezdünk tüzelni és egy óra múlva mind a nyolc elsüllyedt...
— No és te hogyan süllyedtél el?
— Egy fűrészhal meglékelte a hajófenéket!...

PESTI POLGÁR BÚJA.

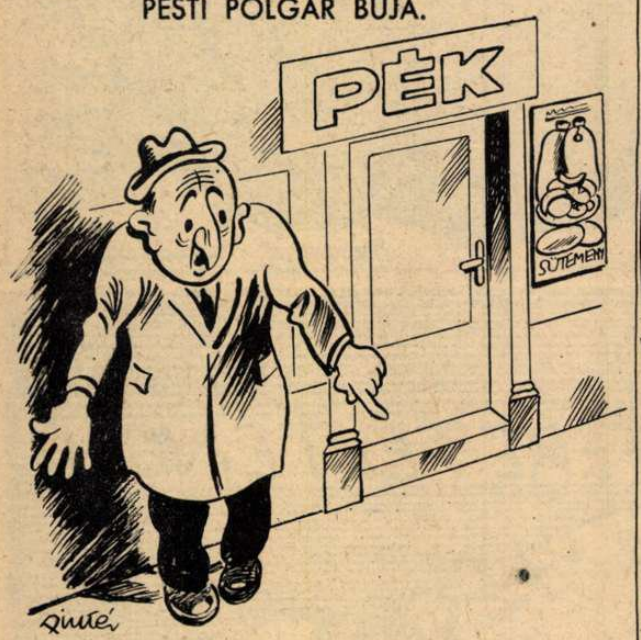

— Megszűnt az ácsorgás? Hol fogok akkor én rémhírt terjeszteni?

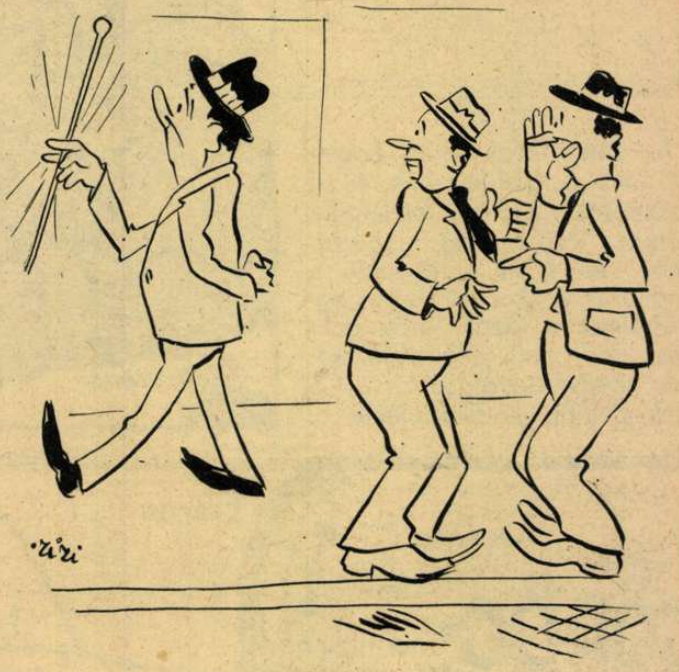

— Te, ez egy nagyon értékes ember.
— Ne mondd, csak nem művész vagy író?
— Á nem, csak tegnap azt mondták rá, hogy — tojás!...

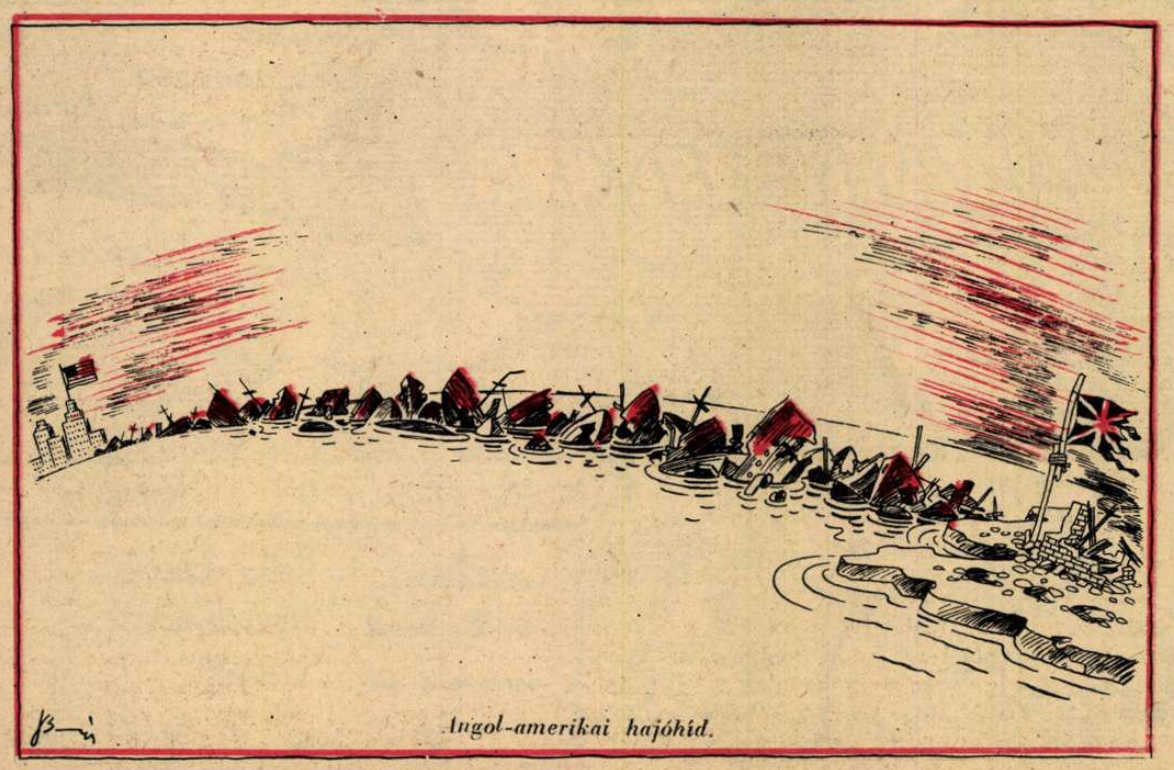

Angol-amerikai hajóhíd.

— Ez az én gyáram!
— Ahá! Az enyém is éppen ilyen stílusban épült...!

MAGYAR FUTÁR. Politikai hetilap. A szerkesztésért felel: Dr. RAJNISS FERENC főszerkesztő. A kiadásért felel.: Grátzer Antal. Szerkesztőség: Budapest, VIII., József-körút 5. Telefon: 137—103 — Kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 5. II. em. Telefon: 144—400. — Előfizetési ár egy évre 10 P, félévre 5 P, negyedévre 2.50. Egyes szám ára 20 fillér. Kéziratok megőrzését vagy visszaküldését a szerkesztőség és a kiadóhivatal nem vállalja. — Nyomatott a Stádium Rt. offset-körforgógépén, Budapest, V., Honvéd-utca 10. Felelős: Győry Aladár igazgató.

Régi magyar világ

A magyar hadsereg élete száz esztendővel ezelőtt a mai katonavilág nézőpontjából szemlélve, nagyobb különbséget mutat, mint amekkorát a tíz évtized távolsága ígérne. Azóta nagyot változott a világ. A korabeli hírlapok szemelvényei ezt mindennél világosabban igazolják:

«... Jelenleg, — írja a száz év előtti beszámoló, — a magyar állandó had csupán gyalogságból és könnyű lovasságból áll, a pattantyússág, nehéz lovasság, mérnökkar s tábori szekeresség és tengerészet teljesen hiányzik.»

«... Minden gyalog- és huszárezrednek van két tulajdonosa. Az egyik rendesen bel-, vagy külországbeli fejedelmi személy, a másik kirendelt a tábornoki karból szokott lenni s az ezredbeli főtiszteket a kapitánytól az alhadnagyig ők nevezik ki. A tulajdonos azonban az ezrednél jelen nem lehetvén, az ezred valóságos parancsnoka az ezredes.»

«... Az ezredek emberhiányai rendesen csak toborzás és hadfogadás (Werbung) által, önkéntesekből pótoltatnak.

Az országgyűlés ad segedelemképpen újoncokat, egyedül csak a nem nemesekből állítandókat.»

Elméletileg Magyarországnak nemesi hadserege is lett volna, a régi feudális világ hagyományai szerint. Háborús időkben, honvédelemre hadrakelt nemesi insurrekció, utoljára a napoleoni háborúkban szerepelt, s utána, mint szükségtelen, valósággal feledésbe merült. Az 1827-es országgyűlésen volt szó róla utoljára, akkor néhány reformjavaslatot terjesztettek elő, de ezeket még csak nem is tárgyalták. E kérdés körül sok évtizedes néma csend uralkodott. A nem nemesekből föllállított állandó hadsereg 101 ezer főből, az erdélyi részekkel és *a katonai végvidékekkel együtt 121 ezer főből állott,* s aránylag tekintélyes volt, összehasonlítva az *angol állandó hadsereg 107 ezer főnyi s a porosz sereg 102 ezer főnyi létszámával.* Csak Franciaországnak volt, — még napoleoni hagyományokból — nagyobb serege; 314 ezer főnyi.

Az 1840. évi országgyűlés 38 ezer újoncot szavazott meg, az állandó sereg felváltására és pótlására, s a sor alá állítások gondját a vármegyékre s azok tovább a községi előljáróságokra bízták.

«... 1830 előtt az állított újoncok *örökösen* tartoztak katonáskodni, de a 40-es országgyűlés először határozta el, hogy a szolgálati idő tíz esztendő legyen.»

Összehasonlítva a Monarchia többi területeivel, Ausztriában, a cseh és lengyel tartományokban a szolgálati idő 14 év volt, az olasz tartományokban és Tirolban 8 esztendő, külföldön, Franciaországban 8 év, Poroszországban 5 év, Oroszországban régebben 26 év, később 15 esztendő.

«...1830 előtt a községek előljárói a megyék által rájuk kivetett újoncokat erőszakkal s önkényesen fogdosták össze, 1840 óta sorshúzás határoztatott s egyszersmint helyettesítés is megengedtetett és ez engedménnyel annyira élt szegény adófizető népünk, hogy az állított 38 ezer újoncok csaknem harmada másokért, pénzért beállott önkéntesekből lett ki, mi az adózó népnek körülbelül két és fél millió forintjába került. A helyettesítés 120 forint letétele mellett engedtetett, mely summát aztán a tíz évi szol-

gálati idő eltelte után a helyettesített kapott vissza.»

Szóval a 120 forint óvadék jellegű volt, s hogy ezen felül mennyit kapott, aki más helyett katonasorsra vállalkozott, az szabad megegyezés tárgyát képezte.

Itt most talán helyén volna, hogy az akkori pénzérték és a mai között átszámítási kulcsot találjunk. Ennek a valóságos megállapítása a legnehezebb feladatok egyike, s teljes pontossággal majdnem lehetetlen. A mai kor embere tudja legjobban, hogy a pénz vásárló ereje folyton hullámzik. Ez a hullámzás még az arany értékét sem kerüli ki. Talán legvalószínűbb kulcs, ha az elsőrendű élelmiszerek értékét vesszük állandó tényezőnek. Ezen az alapon számítva bizonyos, hogy a száz év előtti pénzegységnek legkevesebb a hatszorosa a mai pengő pénz, s inkább nyolcszorosára vehető. Vagyis *a régi forint mai pénzben 6—8 pengő, a régi krajcár 6—8 fillér.*

«... A magyar állandó hadsereg ruházatát a kincstár adta az óbudai katonaruházati bizottság révén, a lovakat a mezőhegyesi és bábolnai ménes, ugyan ez csak a szükséglet egy huszadrészét tudta juttatni a lovasság számára, a többit vásárokon vették.»

«A legénység zsoldja napi 4—5 krajcár, egy porció kenyér. (1¾ font, egy font mai mértékben 5 deka.) Háborúban egy krajcár napi pótlék. A lovas közlegény naponta egy krajcárral többet kapott. A tiszti fizetések a szolgálati évek szerint emelkedtek. Az ezredes évi fizetése 2134—4033 forint, alezredesé 1600—2600 forint, őrnagyé 1200—2200, főkapitányé 932—1708, főhadnagyé 430—921, alhadnagyé 380—605 forint.»

«A gyalogság és lovasság vagy minden szükségesekkel felszerelt kaszárnyákban, vagy egyes nemtelen adófizető gazdáknál és polgároknál szállásoltak, kik katonánként ágyat, fát és gyertyát tartoznak adni, miért viszont naponkint kárpótlásul egy krajcár napi «salganumot» kapnak.»

«A magyar ezredek nem csupán Magyarországon tanyáznak, hanem nagyobbrészt (több mint a fele) az ausztriai, olasz, német és lengyel tartományokban s ezek helyett idebent cserébe idegen ezredek vannak az országban szétszórva.»

A hősiesség jutalma arany és ezüst érdempénz. Az első életfogytiglani teljes, a második félzsolddal járt.

«... Elszegényedett vagy elnyomorodott katonának nyugpénz vagy aggkatona-házban lakás és élelem járt. Ilyen aggkatonaház volt Pesten és Galgócon. A nyugpénz napi két krajcár. Házasodási tiszti kaució 4—16 ezer forint között mozgott.»

«A legénységnél a házasodás korlátozva van, mert száz ember közül a gyalogságnál nyolcnak, a lovasságnál négynek szabad csak oly módon megházasodni, hogy nejeik férjeikkel együtt lakva, ingyen hajlékot nyerhessenek.»

E katonai szemle után térjünk vissza fővárosunkra, hol az épülő Lánchíd állott a folytonos érdeklődés központjában. A Lánchíd körül mindig történt valami említésre méltó:

«... A napokban *két orosz mérnök vala e roppant dolgozatok látogatója, kiket csupán azért küldé Pestre a czár, hogy e világhíres munkálatokat, a jeles tervet s a kivitelre használt erőműveket és gépeket szorgalmasan megszemlélve, azokról környülállásos és minden részletre kiterjedő tudósítást vigyenek Pétervárra.* Az említett urak igen jeles műismerők valának és a leghízelgőbb kitételekben adák Clark úrnak tudtára őszinte bámulásukat. Csak nincs párja az orosz életrevalóságnak. Hisszük, hogy minden elzárva tartottba nem lőnek beavatva körülnéző vendégeink.»

Ez a japánformájú titkolózás máskor helyet ad a fejlődő magyar technika fölött érzett büszkeségnek:

«A pesti Józsefmalomhoz csatolt vasöntőgyárban napokban egy egy-lóerőre számított kis lokomotiv készült el. E kedves kis gépet egy angol rendelte meg magának, otthon lehetőleg kis vasutat csináltatandó parkjában s rajta kocsizandó. Az eszmét nagyon érdekesnek tartjuk. Egy angol Pesten csináltat nem britt kezek által gőzlokomotívot, hol viszont az erőművészet kényosbb ágai csupa angolokkal kezeltetnek.»

A szép munka világa árnyoldalakkal sötétedik. Budán úgy látszik egyre jobban kezd felborulni a közrend:

«... Fényes délben ment egy budai polgár a keleti várhegy oldalán fekvő jég-

vermeknél, itt egy nem régen a városi börtönből szabadult gonosztevő *villogó késsel rohanván reá, tárcájától megfosztá.* Üldözőbe vétetvén azonban már is ellentállva s a legborzasztóbb fenyegetések után elfogatott. — Az országúton hasonlóképpen délben egy ácspallérné meggyilkoltatott s a gonosztevő még nincs felfedezve. — Egy éjjel csak a Vizivárosban öt betörés próbáltatott s részben sikerült is. Sőt az eddig biztos várban is egy éjszaka két betörés történt s ezek egyike kávéházban, ami fényes bizonyítéka a budaiak háziasságának, akik éjszaka hazamennek aludni, — *A Szent Gellért alatti nádorkert mellett egy egész rabló család fedeztetett fel a homokgödrök barlangjaiban lakozva.* Ezek a Svábhegyet s Buda egyébb környékét tevék rablásuk színhelyévé, de szerencsésen felfedeztetvén, az elrablott vagyon nagy része földalatti tanyájukon elrejtve megtaláltatott s mint halljuk a város szélén is leltek e napokban egy meggyilkolt nőszemélyt. Ezen elsorolt tényekből átlátandják vidéki olvasóink, *mennyire nem irigyelhető jelenleg fővárosunkban lakni.* Úgy látszik azonban, hogy Buda városa gyökeresen akar a bajon segíteni, tudván miként az erdők kedvenc tanyái a rablóknak, most a Szép Juhászné fölötti szép erdőt, mellynek árnyaiban számtalanszor találtunk s tölténk kedves perceket, s mellyen távolból is örömmel legelteténk szemeinket, — gyökig kivágatta. Mi sohasem hisszük, hogy ezen szomorú pusztítás által a kívánt cél eléretett volna.»

Buda serényen iparkodik, hogy fejlődjék és magyarosodjék:

«Legújabban a budai házak újólag számíttatván az eddigi idegen «N» (Nro.) helyett a magyar «szám» szót jelentő «Sz» tétetett minden szám mellé. Lesznek alkalmasint némelyek, kik ezt említésre nem méltó csekélységnek tartják s ildomosan nevetnek rajta, de ezek gondolják meg, hogy *míg sírva vigadott a magyar, többnyire ollyan tárgyakon szokott nevetni, mellyek komoly megfontolást érdemeltek volna.*»

A pesti utcanevek ellen is van kifogás:

«Fővárosunk utcáit még mindig iszonyú elnevezések bélyegzik. Már ugyan micsoda ész, elme vagy jelentőség van abban, hogy egyik utca váczi, aranykéz, zöldfa, bálvány, retek, feketeholló s több effféléknek neveztetnek, míg legnagyobb tereink is ily neveket kapnak, szervitatér, szénatér, szénapiac, újpiac.»

Tovább a mondanivaló a régi nagy történelmi nevek utcanévre való felhasználását ajánlja. Ezekből a nevekből már valamennyiből tényleges utcanév lett, kivévén hármat, Kálmán királyét, Nagy Lajosét és Kont a kemény vitézét.

Most egy kis, nagyon modern zúgolódást jegyezzünk fel a száz év előtti időből:

«Általános a panasz egy idő óta a zsemlések ellen, hogy ők rosszul dagasztott, egészségtelen, nehézkes süteményt készítenek. Mennyiben legyen ez igaz általában, nem tudjuk meghatározni, de azt tudjuk, miként azon zsemlés, kitől a casinói vendéglős hozatja süteményét, valóban az érdekeltek közé tartozik és oly rossz zsemlét dob néha a közönség közé, hogy alig lehet lenyelni. E nevezetes körülmény nagy mértékben igényli a rendőrség következménydús figyelmét.»

S végül az is tény, hogy már száz évvel ezelőtt is bajok voltak a tantuszokkal:

«Most jöttek nyomára azon csalóknak, kik fővárosunkban az éretlen köznép között *tantusszal, — réz apróságokkal, — üzérkedtek* s azt arany helyett tukmálták reájuk. Különösen egy szegény asszonyt két tantuszért tíz forintra húztak be. Eddigelé még csak egy csaló került kézre nejével együtt.. A főmester még nincs fogva.»

JŐN A FELDERITŐGÉP LENINGRÁD FELÖL